Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 135 (13854) | 1972 оной июниин 10, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...АДАЙ ХЭРЭГЛЭЛЭЙ ...Д БАРАА ...БЭГЖҮҮЛХЭ

...СС-эй XXIV съезд арад зоной һуудал байдал һайжа... ажалшадые алибаа юумээр һайнаар хангаха, арадай ...лэй эд бараа элбэгжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хан... байна. Энэньшье ойлгосотой. Арадай байдал һайжа... гээшэ партиин пангин хэрэг болоно бшуу. 1971—1975 ... СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй ...ушаа партиин XXIV съездын Директивэнүүд соо энээн ...урсаар тэмдэглэгдэнхэй.

...тын үйлэдбэриин хэлбэришэгүй ургалта туйлажа, хү...хые түргэнөөр хүгжөөжэ, арадай хэрэглэлэй эд бараа ...р бүтээн гаргажа, арад зоной һуудал байдал эрид ...айжаруулха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно. ...лэй турша соо хүн зоной дүүшэ бүхэнэй бодото ол... процентээр ехэ болохоор хараалагдана. Тиимэһээ али... хүн зоной худалдажа абаха арга боломжонь айхабтар ...лохо байна.

...нтэй дашарамдуулан, оёмол хубсаһа, гутал, үхибүүдэй ...хунар, элдэб янзын амһарта, мебель, холодильник, куль...жаһуудалай болон гэр доторой эд хэрэгсэл, түлишэ, ба... материал элбэгжүүлхэ зорилго табигдана. Тэрэшэлэн ...нотагуудай хүн зонние эд бараагаар һайнаар хангаха, хо... хүдөө нютагуудай хоорондохи экономическа харилсаа ...үргэдхэлгэдэ туһалдаг эд хэрэглэгшэдэй кооперациин, ...а наймаанай, бэлэдхэлэй болон үйлэдбэриин ажал ябуул...жөөхэ; һархяаг, хээрын үрэ жэмэс горитойгоор суг... тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо то...оор хэлэгдэнэ.

...талаар манай республикын промышленность нилээд ехэ ...хэ арга боломжотой. Олон промышленна предприяти...адай хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг болоо. Рес... дотор арадай хэрэглэлэй эд бараан хэр элбэгээр, хэр ...р бүтээн гаргагданаб гэжэ элишэлхын тула нэгэ иимэ жэ...үүлхада болоно. Тэрэнэй ургалтын хэмжээн наймадахи та...эй турша соо 3,1 процент байһан аад, харин 1972 оной ... 8,4 процент болоһон байха юм. Хэдэ хэдэн предприя...һайн шанартай гоё һайхан мебельһээ эхилээд, трикотаж... оёмол зүйлнүүд, элдэб янзын амһарта, ээрэмэл ноо...жэл, пудуушха, суурга, хялгаһан шоодхо хүрэтэр эл...риин зүйлнүүдые, арад зондо шухала хэрэгтэй эд бараа... бүтээн гаргадаг болонхой. Энэнь һайшаалтай.

«Г...ээр республикын промышленна предприятинууд арадай ...лэй эд бараануудые элбэгээр, эрхим һайн шанартайгаар ...гаргана гэхын аргагүй. Эндэ олохон дутагдалиууд то...ю. Түбхын түрүүндэ ямар эд бараан арад зондо илан...рэгтэйб гэжэ тодорхойлогдоногүй. Хүн зоной эрилтэнь ...гөөр шэнжэлэгдэнэгүй. Арадай хэрэглэлэй эд бараанай ...һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээн абтанагүй.

...м министерствэнүүд болон промышленна предприяти... хүтэлбэрилэгшэд хадаа арадай хэрэглэлэй эд бараа эл... бүтээн гаргаха, энэ талаар хараалагдаһан түсэбөө заа...үргэхэ, шэнэ шэнэ зүйлнүүдые гаргадаг болохо, эд ба... шанар һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые ...й, энэ шухалын шухала асуудалда анхарал багатайгаар ... Олонхи ушарта заводуудай зарим директорнууд үр...нэ хэрэглэлэй эд бараа яахадаашьеб гаргаха дурагүй ... Энээн тушаа тодорхой даабари абабашье, элдэб шалта...рдаад, даабарияа дүүргэдэггүй ушарнууд бии. Жэшээл...лаан-Үдын шэлэй завод, «Сельхозтехника» нэгэдэл, Тү... промышленностиин управлени, Тимлюгэй цементын, ...вольфрам-молибденэй комбинат болон бусад хэдэ хэдэн ...иятинууд арадай хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргаха хэ...идхэнэгүй. Прибор бүтээлгын завод, ЛВРЗ хадаа оло... хэрэглэлэй зарим зүйлнүүдые гаргажа байһанаа яаха...б болишоо. Ой модоной ажахын министерствын, агнуу...ажахын управлени, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприя...ай цехүүдтэ культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлэй эд ба...аргагдадагшье һаа, тэрэнь гол түлэб бар хүсөөр бүтээг...эдэ цехүүдынь мүнөө үеын эрхим һайн түхеэрэлгээр, ... техникээр хангагданагүй, тэндэ түрүү технологи нэбтэ...рэнэгүй.

... бүхы баримтанууд дээрэһээ хараад үзэхэдэ, арадай хэ...й эд бараа элбэгжүүлхэ, тэрэнэй шанар эрид һайжа..., үнэ сэнгыень хямдаруулха, хүн зонние алибаа шухала ...дээр алгадгүй хангажа байха тушаа ажахын зарим хү...лэгшэд үүсхэл оролдолго гарганагүй, энэ шухала хэрэг... тэдыгээр хандана гү, али энээнийе тоохогүй ябадал ... гэжэ тобшолол хэлтэй болоно.

...1—1975 онуудта арадай хэрэглэлэй ямар эд бараа... республикын министерствэнүүд, управленинүүд болон ...ленна предприятинуудай бүтээн гаргаха байһан ту...үйлэдбэриин түсэб зохёогдонхой. Энэ талаар республи...омышленностиин ехэ арга боломжотой байһаниинь эли...энэ. «Москвич» гэжэ хүнгэн машиныц элдэб детальнууд, ...ческэ завьяанууд, мебель, хубсаһа угааха машина, эл...ын амһарта, эдеэ хоолой зүйлнүүд гэхэ мэтэ тоогүй ...үдые манай промышленна предприятинууд үйлэдбэрилэн ... аргатай. Имагтал энэ арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэ...й асуудал хурсаар табигдана. Эндэ зүндөө бүтэхэ яба...байдажа огто болохогүй. Харин хиналта, арадай хэрэглэ... бараанай хэр зэргээр бүтээн гаргагдажа байһыень хина...гаха хэрэгтэй. Культурно-ажаһуудалай, мүн гэр доторой ...лнүүдые бүтээн гаргаха талаар үгтэһэн даабари, үйлэд...өө түсэб дүүргээгүй ажахын хүтэлбэрилэгшэд энээ... түлөө харюусаха болоно.

...алдаа наймаанай министерство, Буркоопсоюз болон бу...далдаа наймаанай эмхи зургаанууд хадаа олонниитэ зондо ... хэрэгтэй эд бараа, элдэб хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг ...адаг предприятинуудтай бата бэхи холбоо барисаа тог...гүй байһаар. Тэрэ зургаанууд хүн зоной эрилтэнүүдые, ...д бараанай илангаяа хэрэгтэй байһыень гүнзэгыгөөр шэн...үзэнэгүй, худалдан абагшадай дунда шэнэ зүйлнүүдые ...энгыгээр тунхаглаха тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри ...агүй. Шэнэ шэнэ эд бараануудые хүн зондо худалда...унхаглахын тулада республика соогоошье, республика...дууршье яармаг эмхидхэжэ байбал, һайн бэлэй. Яаха...ё иимэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

...адай хэрэглэлэй эд бараануудые бүтээн гаргадаг пред...иуудай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ, ...аар абаһан уялгаяа, үгтэһэн даабарине нэрэтэй түрэтэй...үргэхэ гээшэ министрствэнүүд болон промышленна ...иятинуудай, тэндэхи эхин партийна организацинуудай ... зорилго мүн.

ХЯАГТЫН АЙМАГАЙ «ДРУЖБА», ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГАЙ «ПУТЬ К КОММУНИЗМУ» КОЛХОЗУУДАЙ МАЛШАДАЙ ҮҮСХЭЛ РЕСПУБЛИКА ДОТОР ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭНЭ

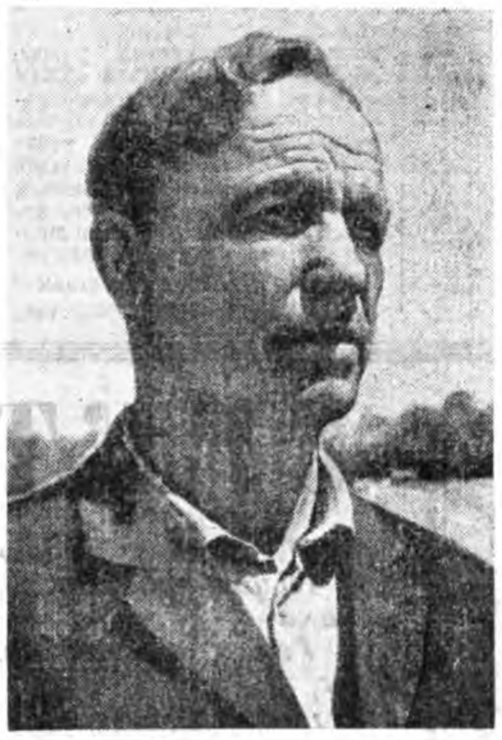

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

МАЛАА ҺАЙНААР ТАРГАЛУУЛХА ГЭБЭЛ...

Зунай зүлгэ ногоон дээрэ малаа бэлшээн таргалуулха гээшэ алишье талаараа айхабтар аша туһатай гэжэ мэдээжэ. Энэ үедэ эгээн үнэ сэн багатайгаар мал түлжэдэг, таргалдаг байна бшуу. Тингэжэ гүрэндэ һайн шанартай мяхан тушаагдажа, ажахынуудай олзо оршо дээшэлнэ ха юм.

Энээнийе Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, мал адуулагшад һайса ойлгонхой. Тиимэһээ жэл бүхэндэ зунай бэлшээриин хаһада эртээнһээ бэлдэдэг заншалтай.

Үнгэрһэн зундаа энэ колхозой бэрхэ малшад Владимир Петрович Зубарев, Василий Иванович Бахманов, Иван Андреевич Лапин, Виктор Пантелеймонович Жарников гэгшэд адуулжа байһан малаа сүүдхэдэ килограммһаа дээшэ нэмээжэ, шадаа һэн. Һүүлээрнь тэдэ малаа намартаа шахан таргалуулжа, үхэрнүүдээ гүрэндэ дунда зэргээр 377 килограмм шэгнүүртэйгээр худалдаһан байгаа.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ колхозой малшадай урда бүри ехэ зорилгонууд табигданхай. Байгша ондо эдэнэр нёдондонойхиһоо 250 центнер мяха гүрэндөө ехээр худалдаха гэһэн уялга абанхай. Энээнээ бэелүүлхын тула үхэрнүүдээ зундаа бүри һайнаар бэлшээн таргалуулха, тус бүриинь шэгнүүрие сүүдхэдэ мянган граммһаа бага бэшээр нэмээжэ, шахамалнуудаа 355—360 килограммтай болгохо гэжэ шиидээд, республикынгаа бүхы малшадые мүрысөөндэ һаяхан уряалһан байна.

— Энэ жэлдэ Василий Ивановичи Бахмановтай суг гүрэндэ худалдагдаха 310 үхэр бэлшээн таргалуулхаар даажа абаад байнабди,— гэжэ энэ колхозой эрхим малшан Владимир Петрович Зубарев хөөрэбэ. — Үхэр бүхэмнай мүнөө дунда зэргээр 260 килограмм татана.

Арбан жэлдэ үхэршэнөөр ажаллажа ябаһан Николай Антонович Новоселов, 18 жэлдэ малшанаар хүдэлдэг Михаил Сергеевич Венедиктов гэгшэд эмэ буруу, хашарагуудые харууһалжа байдаг. Мүнөө эдэнэр Сүхэ голой саада бэедэ зуһажа байнхай.

6-8 һаратай 139 эмэ буруу хоёр хүн харууһалдагбди, — гээд, нүхэр Венедиктов мэдүүлбэ. — Эдэнэрээ зундаа оролдосотойгоор бэлшээжэ, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэ килограммаар нэмээхэ уялга абаабди. Хэлэһэндээ хүрэхэл байхабди. Бурууннуудаа мүнөө хорёодо оруулангүйгөөр, үдэр, һүнигүй бэлшээнэбди.

Колхозой правлени зунай бэлшээриин үедэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан малшадтаа али болохоор туһалха, шахамалнуудта таряа талха нэмэжэ үгэлсэхэ, малшадай мүрысөөнэй дүн һара бүхэндэ согсолжо байха юм. Эндэ мүрысөөнэй шэнэ гурим зохёогдонхой.

— Бэлшээн таргалуулагдажа байһан үхэр бүхэндөө сүүдхэдэ 1 килограммаар нэмээхэ гэһэн уялга колхозоймнай малшад абаад байна, — гээд колхозой түрүүлэгшэ И. Осеев хэлэбэ.— Тингэжэ гүрэндэ худалдагдаха үхэрнүүдээ намартаа адагынь 380—400 килограммда хүргэхэ, бултыень тооной тарган сэгнэлтэтэйгээр тушаааха хүсэлэнтэйбди. Энээнэй ашаар гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэгдэхэ юм.

— Малшадта зуһаха зохид гэр байра бэлдэхэ, тэдэнэй соёлой болон ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха асуудалда горитой анхарал табигдана, — гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Цыренжапов мэдүүлэв. Бэлшээн таргалуулагдажа байһан үхэрнүүд һара бүхэндэ шэгнэгдэжэ, мал адуулагшадай абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтэ шалгагдажа, түрүүшүүл али бүхы аргаар урмашуулагдажа байхаар хараалагдана.

Бүхыдөө энэ колхоздо 1145 үхэр бэлшээн таргалуулагдахаар табигданхай. Зундаа эдэ малай шэгнүүр 1180 центнерээр нэмээгдэхээр хараалагданхай.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой эрхим малшад Н. А. Новосёлов (зүүн талын), В. П. Зубарев.

Авторай фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1972 оной июниин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Ажахынууд	Хабарай бүхы тарилга	Силосэ ургамалнууд	Овощ	Корнеплодууд
Баргажанай	86	71	37	13
Баунтын	44	—	—	—
Бэшүүрэй	92	80	51	84
Зэдын	75	97	26	23
Яруунын	69	56	9	19
Загарайн	83	71	38	14
Захааминай	81	85	—	47
Кабанскын	98	99	47	4
Хэжэнгын	94	81	10	35
Хурамхаанай	87	44	22	27
Хяагтын	85	86	61	82
Мухар-Шэбэрэй	88	85	42	85
Прибайкалиин	86	71	31	69
Хойто-Байгалай	64	—	8	—
Сэлэнгын	82	79	60	73
Түнхэнэй	94	81	37	65
Улаан-Үдын	85	58	26	28
Хорнин	78	67	5	31
Республика бүхыдөө	84	76	34	45

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭНЭ

Зэдын аймагай Оёорой совхозой һү һаалиин фермын һаалишад һаяхан суглаан дээрээ зунай һаранууддай туршада—июньһээ сентябрь хүрэтэр — үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һааха гэһэн харюусалгатай уялга баталан абаад, аймагайнгаа бүхы һаалишадта нээмэл бэшэгээр хандаа.

Оёорой совхозой һаалишадай үүсхэлыень КПСС-эй Зэдын райкомой бюро һайшаагаа. Оёоройхидой нээмэл бэшэгые һү һаалиин бүхы гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зүбшэхэ, зунай һаранудта һү ехээр һаахын түлөө һаалишадай, мал адуулагшадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ, мүрысөөнэй дүнгүүдые коллективүүдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ зүбшэн хэлсэхэ ажал хангаха гэжэ парткомуудые, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые партиин райком уялгалаа.

В. ТУЧИНОВ.

Һайшаана, шэнэ уялга абана

СССР гүрэнэй 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон тухайгаа манай Санагын совхозой үхэршэд мэдүүлнэ. Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой мал адуулагшадай зунай үедэ хаража байһан үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр ехээр нэмээхэ гэһэн үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

Манай ажахыда дүй дүршэлөөр баян малшад олон юм. Эдэнэй габшагай бэрхээр ажаллаһанай ашаар ажахымнай үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 106 процент дүүргээ һэн. Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ ажахыдамнай урагшатай.

Үхэршэд Бадма-Ханда Хадаева, Антонида Бандеева, Владимир Тарбаев гэгшэд харууһалжа байһан мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000-1100 граммаар нэмээжэ абаха гэһэн социалис уялга баталан абаа. Ажахын үнинэй үхэршэн Бадма-Ханда Хадаева хаража байһан 170 хашарагаа нэгыешье гарзалуулангүй ондо оруулжа шадаа. Энэ нүхэрнай мүнөө үедэ Сагаан-Бэлшэр гэжэ газарта зуһажа байна.

Хэжэ байһан ажалдаа анхаралтайгаар хандадаг бэрхэ малшадаймнай хэлэһэн үгэнь бата. Үхэршэднай түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ малаа һайнаар бэлшээн таргалуулжа, гүрэндөө тарган мяха ехээр худалдахын тула шармайн ажаллана.

М. ТУДУНОВ,
Санагын совхозой парткомой секретарь.
Захааминай аймаг.

...СИП БРОЗ ТИТО ...ГЭҺЭЭ МОРДОБО

... (ТАСС). СФРЮ-гэй Пре... Югославиин Коммунист... Союзай Түрүүлэгшэ Иосип ...то, КПСС-эй ЦК-гай По...гой гэшүүн, КПСС-эй ЦК...ретарь А. П. Кириленко ...аа хохидожо наһа бараг...орюулагдан Саласпилсда ...он мемориальна ансамб...раа. Мемориалай табсангай ... нүхэр Иосип Броз Тито, ... ЦК-гай зүгһөө нүхэр ...ириленко веногуудые та...уудые табилгын үедэ Лат...-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи сек... А. Э. Восс, Латвиин ССР-эй ... Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо П. Я Страутманис, бусад тусхай тушаалта хүнүүд байлсаа.

Президенттэй суг ябалсаһан Югославиин партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «ВЭФ» электротехническэ заводто хүрөө.

Энэ үдэртөө Иосип Броз Тито һамгантаяа Москва орохоёо мордоо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, бусад тусхай тушаалта хүнүүд хүндэтэ айлшантай хамта мүн лэ бусаһан байна.

...П БРОЗ ТИТО МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

...лавиин Социалис Федера... Республикын Президент, ...виин Коммунистнуудай ... Түрүүлэгшэ Иосип Броз ...мгантаяа, тэрэшэлэн пре...й суг ябалсаһан Югосла... партийна ба гүрэнэй ажал ...шад Ригаһаа июниин 8-да ... бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Родионов, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд В. И. Степаков хүндэтэ айлшантай хамта Ригэдэ аяншалаа.

(ТАСС).

СССР-эй ЕХЭ ТЕАТРТА ОРОЖО ЗУЖЭГ ХАРАБА

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито һамгантаяа июниин 8-да ССР Союзай Ехэ театрта орожо, А. И. Хачутурянай «Спартак» гэжэ баледые хараа.

СФРЮ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн түбэй ложодо айлшадтай хамта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, Е. А. Фурцева болон бусад һуулсаа.

Зүжэгэй эхилхын урда тээ СФРЮ-гэй ба СССР-эй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

ВСМ-эй МЭДҮҮЛГЭ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Баруун Берлиндэ хамаатай асуудалнуудаар дүрбэн талын хэлсээнэй түгэсхэлэй протоколдо гар табилга шахардуу шанга байдал һуларуулгада, Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ шухала туһа нэмэри болоно. Энээн тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Европо түби дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха таарамжатай эрхэ байдал бии болголгодо хүргэһэн энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикын амжалта туйлаһые эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд һайшаана гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

ФРГ-тэй СССР-эй ба ПНР-эй баталһан договорнуудай транзитна зам харилсаан тухай ГДР-эй ба ФРГ-гэй правительствануудай хоорондохи хэлсээн, тэрэшэлэн ГДР-эй правительствын ба Баруун Берлинэй сенадай хоорондохи хэлсээнүүдэй шухала удха шанартай байһаниинь тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ бүхы алхамууд аюулгүйн ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлаха зам табижа үгэнэ гээд ВСМ заана.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

НҮХЭР Д-Н. ДУГАРОВ, А. В. КАЗАНСКИЙ ГЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикадаа зураглан харуулалгын искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ аша габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй искусствын Габьяата ажал ябуулагша гэһэн Хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Дугаров Даши-Нимада — уран зураашa.

Казанский Александр Владимировичта — уран зураашa.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной июниин 9.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

НҮХЭР Д. Б. ЦЫБИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын совет ба хүдөө ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө Баунтын аймагай Жилиндын адагай ажалшадай депутадуудай сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **Цибиков** Данзан Бужигеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Се[illegible]ь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной июниин 9.

ПОЛИТИЧЕСКЭ hУРАЛСАЛ

ПРОПАГАНДИСТ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Манай зурагууд дээрэ Захааминай аймагай эрхим пропагандистнар: Виктор Иванович Лосев, Дора Ивановна Халтуева.

Марксистско-ленинскэ hуралсалай жэл дүүрэбэ. Түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэнхэй. hургуулинууд, семинарнуудта hуралсадаг коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд hуралсалай жэл дүүргэжэ, нэгэ шата дээшээ—удаадахи жэлдэ hуралсаха болобо.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикадахи марксизм-ленинизмын үндэhэн сурталшудалдаг hургуулиин пропагандист В. И. Лосевые нэгэ зураг дээрэнь харанат. Энэ хүнэй мастераар хүдэлдэг цехэй халаан фабрика соогоо хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг юм.

Виктор Иванович пропагандистаар хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна. Энэ хугасаан соогоо яhалашье дүй дүршэлтэй болоо. Аймагай пропагандистнарай семинар дээрэ өөрынгөө оншо дүршэл тухайда хөөрэжэ үгэhэн, аймагай газетэдэ «hурагшад элидхэлнүүдые хэнэ» гэhэн темээр статья гаргуулаа.

Нүгөө зураг дээрэ XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой II отделенидэхи марксизм-ленинизмын үндэhэн сурталшудалдаг hургуулида пропагандистаар хүдэлдэг Дора Ивановна Халтуевае харанат. Багша мэргэжэлтэй, Хуртага нютагай эхин hургуулиие даагшаар хүдэлдэг нүхэр Халтуева дүршэл ехэтэй, бэрхэ пропагандист юм. Арба гаран жэлдэ энэ хүндэтэ партийна даалгабари дүүргэжэ ябана.

hуралсалай энэ жэлдэшье хүтэлбэрилдэг hургуулинь hайнаар хүдэлжэ гараа. Олон жэлдэ hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Д. И. Халтуева хилын саагуур аяншалхаа путевкоор шагнагдаба.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Захаамин.

ДҮНГҮҮД, ДҮНГҮҮД...

Политическэ hуралсалай жэл дүүрэбэ. Дүнгүүдынь гаргагданхай. Партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ коммунистнууд болон комсомолшуудай марксистско-ленинскэ hуралсалай жэлэй дүнгүүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байна. Тиигэхэтээ хамта hуралсалай үедэ гараhан дутагдалнуудые элирүүлжэ, хожомоо усадхаха тухай, ерэхэ жэлдэ бэлдэхэ тухай хөөрэлдөөн болобо.

Марксистско-ленинскэ hуралсал, тэрэнэй дүнгүүд, ерэхэ жэлдэ бэлэдхэл—эдэ асуудалнуудаар хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар манай корреспондент партиин хэдэ хэдэн райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдые даагшадта хандаба.

П. И. СОБЯНИН, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша:

Байгша оной май эсэс багаар аймаг доторнай партийна, комсомолой hуралсалай жэлэй түгэсхэлэй хэшээлнүүд болоо. Партиин райкомой гэшүүд, аймагай бусад эдэбхитэд политическэ hуралсалай түгэсхэлэй занятинуудта байлсаhан байна. Хараалагдаhан программаяа хаа хаанагүй дүүргээ.

Марксистско-ленинскэ hуралсалай жэлэй онсо шэнжэ гэхэдэ, коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүд болон материалнуудые улам гүнзэгыгөөр шудалhан байна. Эдээниие үзэхэдөө, юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухай өөhэдынгөө жэшээ дээрэhээ харуулалсадаг, хөөрэлдэдэг байба. Энээнтэй хамта партиин экономическа политика, экономикын эрдэм шудалха хэрэгтэ энэ жэлдэ ехэ hанал табигдаа гэшэ. hуралсалай энэ жэлдэ экономикын эрдэм шудалха 18 hургуули, экономическа сурталшудалдаг 6 теоретическэ семинар хүдэлөө. Гадна марксизм-ленинизмын сурталшудалдаг hургуулинуудта политическэ экономико шудалаа юм ааб даа.

Коммунист бүхэн теоретическэ, политическэ эрдэмээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ёhотой гээд партиин Устав дотор заагданхай. Энэ заабариие бэелүүлхэ эрилтэ коммунистнуудай үмэнэ шангаар табидаг байгаабди, саашадаашье улам шангадхагдаха байhаниинь ойлгосотой.

hуралсалай жэлэй туршада зарим коммунистнуудай зүгhөө занятиhаа хожомдохо ушар үзэгдэдэг байгаа гэжэ дүнгүүд харуулба.

Эдэ дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа hуралсалай ерэхэ жэлдэ бэлэдхэхэ тухай хөөрэлдөөн болоо. Ерэхэ жэлдэ коммунистнуудай дээдэ, дунда, эхин шатын hуралсал үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Энээнэй хажуугаар промышленна предприяти бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн экономическа hуралсалай холын хараатай түсэб зохёонхой.

Б. Б. МОНИЕВ, КПСС-эй Захааминай райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша:

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта политическэ hуралсал яhала барагаар эмхидхэгдэнхэй байгаа. Теоретическэ семинар нэгэ, марксизм-ленинизмын үндэhэн сурталшудалдаг 17 hургуули, эхин шатын политическэ 3 hургуули хүдэлөө. Хамтадаа зургаан зуугаад хүн, тэрэ тоодо 481 коммунист hуралсалда хабаадаhан байна. Политическэ hуралсалай дунда шатада олонхи хүн hуралсаа гэжэ дээрэ дурсагдаhан баримтаhаа зон ойлгобо ёhотой. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, комбинадай коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй эрдэмэй дээшэлhые элитээр гэршэлжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ ёhотойбди.

Политическэ hуралсалайнгаа жэлэй дүнгүүдые комбинадай парткомой зүблөөн дээрэ зүбшэнхэй. Мүнөө партийна эхин организацинуудта зүбшэн хэлсэжэ байна: Энээнтэй хамта шэнэ жэлдэ бэлдэхэ тухай хэлсээд, hураха зон тодорхойлогдоно. 1975 он болотор марксистско-ленинскэ hуралсалай түсэб эндэ табигданхай.

Асуудал: пропагандистнарта ямар туhаламжа үзүүлэгдэдэг байгааб?

Н. И. ЯКИМОВ, партиин Кабанскын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша:

hуралсалай жэлэй туршада пропагандистнарта алибаа туhаламжа үзүүлхэ гэжэ оролдоhон байнабди. Түсэбэй ёhоор манай райкомой дэргэдэ, мүн КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай дэргэдэ үнгэргэгдэдэг пропагандистнарай семинарhаа гадна дүрбэн нютагта: Кабанскда, Байгал-Хударада, Селенгинск тосхондо, Бабушкин городто пропа[...] нарай методическа конф[...] цинүүдые үнгэргэhэн б[...] бди. Политическэ hура[...] аша үрэ дээшэлүүлх[...] асуудал зүбшэн хэлсэг[...] Энэ асуудалаар партиин [...] мой секретарь М. А. Лу[...] элидхэл хээ. 36 пропа[...] нар hанамжа бодом[...] хэлэhэн байна. Энэ хэл[...] үндэhөөр методическа [...] зохёожо гаргаа hэмди.

Аймаг доторoo хи[...] 156 хүн пропагандистаар [...] нэ. Хэнэйшье мэдэhэр, [...] рн энэ ажалда залуушу[...] жүүлэгдэдэг гээшэ ааб [...] нэрэй дунда 16 хүн түр[...] хеэ пропагандистын ажа[...] дэлжэ байна. Тиимэhээ [...] туhаламжа болгон, нэ[...] нятинуудые үнгэргэдэ[...] хойбди. Эдээндэ ехэнх[...] луу пропагандистнар бай[...] юм. Жэшээнь, Селенги[...] хондо дүршэл ехэтэй п[...] дист нүхэр Качин нээм[...] ти үнгэргөө hэн. Хамта[...] бэн иимэ заняти үнг[...] Методикын талаhаа ех[...] тай, hургаалтай гэжэ за[...] тинууд харуулhан, [...] байлсаhан пропаган[...] шье нигэжэ хэлэhэн бай[...] хэ жэлдэшье пропаган[...] та методикын, теори[...] далнуудаар туhаламжа [...] хэхэ гэжэ оролдохобди.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Марксистско-ленинскэ hуралсалай жэл дүүрэбэ. Дүнгүүдынь гаргагданхай, эдээниие зүбшэн хэлсэжэ, коммунистнууд шэнэ жэлдэ бэлдэжэ эхилбэ. Энэ үе соо пропагандистнар hуралсадаг байна.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бюрогой шиидхэбэриин ёhоор городой промышленна предприятинуудай организацинууд болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай политическэ hуралсалай дунда шатын пропагандистнарай 15 хоногой курсанууд хүдэлжэ эхилбэ.

Марксизм-ленинизмын үндэhэн сурталшудалха hургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэд дүрбэн ондоо секцинүүд боложо хубааранхай.

Философиин, научна коммунизмын, политэкономиин асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдана. Гадна КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй материалнуудай шухала шухала асуудалнуудаар, шэнэ табан жэлэй туршада Буряадай АССР-эй экономико хүгжөөхэ, Улаан-Үдэ хотые хүгжөөн хубилгаха тухайда пропагандистнарта хөөрэжэ үгтэбэ. Министерствэнүүд болон захиргаанай зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд пропагандистнартай уулзажа, республикын арадай ажахын hалбари бүхэнэй хүгжэхэ замууд тухайда хөөрэhэн байна.

КПСС-эй обкомой, горкомой секретарьнар, лекторнүүд, хүтэлбэрилэгшэд бусад хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, дээдэ hургуулинуудай багшанар эдэ эдэ курсануудай хүдэлмэридэ хабаадалсаа. «Буряадай АССР юhэдэхи табан жэлдэ» гэhэн темээр партиин обкомой [...] секретарь нүхэр А. У. [...] ев лекци уншаа. Общ[...] эрдэм ухаанай ёhоор [...] тухай КПСС-эй обкомой [...] тарь нүхэр В. Г. Бирю[...] ци уншаhан байна.

Арбан табан хоногой [...] да хоёр удаа хөөрэлдө[...] хо юм. Мүн лекци [...] предмедүүдээр ами а[...] хөөрэлдөөнүүд болохо.

hүүлдэнь пропаган[...] нарин сэмбын фабрика, [...] завод ошохо, фильмүүд[...] ха юм.

Манай [...]

АЖАЛША БҮЛЭ

Хэдэн жэлэй урда тээ Александра Лубсанова haалишанаар, тэрэнэй нүхэр Доржо мал адуулагшаар ажаллаhан байна. Нэгэтэ Александра Лубсановае совхозой контородо дуудажа, нүхэртэеэ тугалшан боложо хүдэлхыень ажахын хүтэлбэрилэгшэд дурадхаhан юм. Тэрэ гэhээр Лубсановтан 6 жэлэй туршада нарай мал харууhална.

Дүрбэ-таба хоноhон тугалнуудые харууhалха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Нарай тугалнуудые үдэрэй туршада бүхы заабариин ёhоор 5—6 дахин эдеэлүүлхэ, байрыень сэбэрлэхэhээ эхилээд, тугалшадай хэхэ ажал барагдаха бэшэ. Тугалые түрүүшынь үдэрhөө эхилжэ, hайнаар харууhалбал, тэнжэсэтэйшье, хойшодоо hайн мал болодог гээшэ.

— Тушааhан тугалнууднай ёhотой бата гарта,—гэжэ Хотогорой haалишад Лубсановтан тухай дэмы хэлээгүй байха. Энэ ажалша бэрхэ бүлэ 5 hарын туршада 75 тугал харууhална. Александра, Доржо Лубсановтан үнгэрэгшэ hарын туршада хаража байhан тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 610 граммаар нэмээжэ абаа. Үбhэ тэжээлэй хомор үедэ тус бүринень эды шэнээгээр нэмээлгэ эдэнэй ажалша бэрхыень гүйсэд гэршэлнэ бшуу.

— Хүн ямаршье ажал хэхэдээ, тэрээндээ дададаг, оньhыень олодог гээшэ ааб даа. Бидэнэй хүнhөө үлүү юумэ хэжэрхиhэмнай балай харагдашагүй. Хэдэг ажалаа хээд лэ байдагбди, — гэжэ Доржо Мункуевич мантай уулзахадаа түбшэн янзаар хэлээ hэн. «Бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ оролдожо хүдэлбэл, хэhэн ажалынь урагшатай, ашаяа харюулдаг» гэжэ зоной хэлсэдэг сэсэн үгэ haнаандам ороодхёо бэлэй.

Доржо, Александра Лубсановтан хаража байhан тугалнуудаа hүөөр эдеэлүүлхэhээ гадна, тэдэндээ минеральна тэжээл элбэгээр долёолгодог. Тугалнуудайнгаа боргожоод орхимсоор, рациондонь hайхан үбhэ, талха таряанай зүйл оруулдаг байна. Витамин ехэтэй үбhэнэй гурил нарай малан хүгжэлтэдэ илангаяа туhатай. Табигдаhан рационой хэмжүүрээр витаминтай үбhэн, үбhэнэй гурил гэхэ мэтэ тэжээл үгтэнэ.

Зундаа тугалнуудаа харууhалхаhаа гадна, сүлөөтэй сагаа hамбаашалан, эдэ нүхэднай өөhэдынгөө хүсөөр үбhөө бэлэдхэжэ абадаг юм. Энэ ажалша бүхэриг бүлэ Торhин совхоздо мэдээжэ болоhоор үнинэй. Мүнөөшье эндэхи тугалшад даажа абаhан социалис уялгаяа бэелүүлхын тула оролдосотойгоор ажаллажа байнхай. Зунай хүхэ ногоондо тугалнуудаа бэлшээн таргалуулхын тула тэдэнэр эрмэлзэнэ.

В. ВАШАРОВ.

Зэдын аймаг.

Хэжэнгын совхоздо Михаил Гажитович Чимитов механизатораар арбан хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна. Дүй дүршэлөөр баян, нэгэдэхи классай тракторист боложо шадаа. Ажалдаа амжалта туйлаhанайнгаа түлөө 1970 ондо ВДНХ-гай путевкоор шагнагдаа бэлэй.

Энэ үбэл нүхэр Чимитов КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Үнгэрэгшэ хабарай тарилгын үедэ тон hайнаар ажаллажа гараа. Мүнөө Михаил Гажитович зеленко тарижа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Чимитов. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ГЕКТАР ГАЗАР

СССР-тэ хэды шэнээн газар бииб?

Газар hайнаар элдүүрилбэл, ехэ ургаса абтаха

Газар тушаа анхарал — бүгэдэ арадай хэрэг

Мүнөө сагай ойлгомжын ёhоор, газар гээшэ үйлэдбэриин гол хэрэгсэл, арадай шухала баялиг болоно.

Энэ баялиг орон доторнай хэр зэргэ ехэ гээшэб? Хэрбээ карта дээрэ харабал, 2240,2 миллион гектар байха. Гэхэ зуура, СССР-эй статистическэ дайдын тоодо ородог Азовско ба Сагаан далайнуудай талмайе, газар тарялангда хэрэглэжэ болохогүй тундра, тайга, намагууд, хада уулануд, сүл губинуудые тооhоо гаргабал, хүдөө ажахы эрхилжэ боломоор 606 миллион гектар газар үлэнэ. Тэрэнэй гурбанай нэгэ хубиhаа үлэмэдэг үлүүень тарялан эзэлдэг юм. Иимэ болохолоороо, СССР-эй хүн бүридэ 0,92 гектар тарялангай газар хүртэхэ болоно. Гэхэтэй хамта, үрэжэлтэ урда зүгэй нютагуудта, жэшээлбэл, Украинада хүн бүхэнэй — 0,73 га, Азербайджанда — 0,24, Грузи ба Арменидэ үшөө бага газар хүртэдэг байна. Тобшолбол, СССР-эй элдүүрилэгдэдэг газар, илангаяа газар тарялан эрхилхэдэ таатай зохид нютагуудта хахалагдадаг газарай даншье ехэ бэшэ байhаниинь эли болоно.

Хүдөөгэй элдүүриин газарай горитой хубинь дайнай жэлнүүдтэ орхигдошоhон байгаа гээд нэмэе. 1942 ондо 63 миллион гектар газар гэхэ гү, али ороноймнай тарилгын талмайн гурбанай нэгэ хубиhаа үлүүхэниинь ашаглагдахаяа болиhон юм. Тэрэнэй 36 миллион гектарынь дүрбэн жэл соо ойроошье хүртөөгүй. Дүрбэ-табан жэлэй туршада орхигдоод, бороложо бургааhанда, уhа намагта абташаhан газарта «амисхал оруулхын» тула хэдэн арбаад жэл хэрэгтэй болохо гэжэ хүдөө ажахые бага зэргэшье тухайлха хүн мэдэхэл байха. «Сельская жизнь» газетын haяшагай номерто тунхаглагдаhан Донецкэ областиин нэгэ совхозой директор Приволи тосхоной хажуудахи полиин бороложо бургааhанда дарагдаhан тухай бэшэнэ. «Тэрэ газар мүнөө элдүүрилэгдээ. Байгша ондо хорин гектар дээрэhээнь 400 тонноhоо бага бэшэ бахчева ургамалнуудые хуряаха хүсэлэнтэйбди», — гэнэ. Приволи тосхон шадархи тарялангай гушаад жэлэй туршада гектарай 400-гаад тонно арбуз, дыни үгэдэггүй байhанда совхоз зэмэтэй бэшэ. Совхозой бюджедтэ хэн иимэ ехэ олзо оруулха дурагүй байха бэлэй?! Хүдэлхэ хүнүүд дуталдадаг байба. Хаа хаанагүй тиимэ байгаа бшуу. Оромнай 20 миллион хүнөө дайнай үедэ алдаhан байна. Тиихэдэ экономическа хэды шэнээн хохидол ушаруулагдаа гээшэб.

Газар тухай шэнэ хуули, мелиораци тухай, хүрьhэнэй нуралгатай тэмсэхэ тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүдтэй хамта хүдөө ажахыда олохон мянгаад гектар газар шанаржуулгада туhалhан байна. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд ороной байгаалиин баялиг нөөсэнүүдые, нэн түрүүн газарые бүри ехэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ асуудал табяа юм.

Гектар бүхэнэй ургаса дээшэлүүлхэ, газарай шэмэ шүүhые шадал haа, ехээр абаха гээшэ таряашанай шухалын шухала хэрэг болоно. Газараа ашаг үрөөр ехэ болгохын тула шадабаритайгаар хүдэлхэ, тусхайлбал, үтэгжүүлгэ хэхэ хэрэгтэй болоно. Москва шадарай районуудай нэгэнэйнь жэшээ дээрэhээ энээниие хараад үзэе.

Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ Московско областиин Шаховско районд оороhо тарянай ургаса гектарай 11,1 центнерhээ 24,3 центнер хүрэтэр дээшэлээ. Энээндэнь тарялангаа болбосон hайнаар эрхилэлгэ, шэнэ техникэ туhалhан байна. Ажалаа шэнэ гуримаар эрхилхэ хэрэгтэ ямар юумэн hайн нүлөө үзүүлээб? Харгы! hуурин тосхонуудые полинууд, фермэнүүдтэй холбоhон hайн харгы эндэ зохихо үүргэ дүүргэдэг байна. Мүнөө энэ райондо асфальт хушалтатай 226 километр зам бии. Теэд асфальт элдүүриин газарые бага болгоно бэшэ гү?

Эршэ дэлисээ улам түргэдхэжэ, үргэдхэжэ байгаа ниитын үйлэдбэри харгынуудhаа гадна, мүн ажахынуудта шэнэ шэнэ барилгануудые хэхэ эрилтэ табина бшуу. Табан жэлэй туршада район доторхи үнеэдэй тоо хоёр мянга шахуу толгойгоор олошороо. Тиимэhээ үнеэдэй, тугалай гуша гаран шэнэ байра хэрэгтэй болоно. Тэдээндэ газаршье хэрэгтэй бшуу. Машинануудай паркын үргэдэхэдэ, шэнэ гаражнууд, мастерскойнууд, складууд хэрэгтэй болоно. Мүн машина, үтэгжүүлгэнүүд тэнгэриhээ унадаггүй ха юм. Химическэ комбинадуудай ба хүдөө ажахын машина бүтээдэг заводуудай үйлэдбэриин талмай үргэдэнэ. Тиимэhээ тэдээндэ Шаховско райондо бэшэшье haа, ондоо тээ ба hал газар хэрэгтэй болоно. Тэрэ шэлэн ургасын хоёр дахинhаа үлүүгээр нэмэхэдэ, тооhууд ба ороohоной складуудай талмай ехэ болоно бшуу.

Тиин гектар бүхэнөө hайнаар үрэжүүлхэ тума, хахалагдадаг газарай хэмжээн бага болонол. Гэбэшье, эдихэ дуратай haа, хүдэлхэ ёhотой гэлсэдэг гээшэ ааб даа.

Газарайнгаа метр бүхэниие хэзээ хэзээнэйхиhээ hайн байлгаха гамнаха хэрэгтэй болохдоно. Хэблэлдэ мэдээсэгдэhэнэй ёhоор, бүри үргэн дэлисэтэй боложо байгаа бүхэсоюзна шэнэ хүдэлөөнэй удхань иимэрхүү юм.

Донецкэ областиин Иванопольско сельскэ ба Красноторско поселково Соведүүдэй депутадууд тус хүдэлөөнэй үүсхэлшэд болоhон байна. Яахадаа Донецкэ областиинхид тиигээб? Шулуу нүүрhэнэй ба металлай хизаар гэлсүүлдэг Донбасс «зүhэгдэшэhэн газартай» зоно болоно. Промышленностиин түргэн хүгжэлтэ, томо городуудай ургалта хүн бүхэндэ тарялангай хүртэсые гектарай гурбанай нэгэ хуби хүрэтэр хороогоо.

«Мал ажалай фермэнүүд, тракторно-полиин стануудые тойроод харгынуудай захаар, тарялан хамгаалха ой модоной зурвудуудаар, hолоомын hүринүүд доро, силосэй хуушан траншейнүүдэй участогуудта, ямаршье туhагүй болошоhон саадууд соо яhала ехэ газар бии байдаг. Тосхонуудта, промышленна предприятинуудта, автомобильна ба түмэр ха[...] дүтэ байдаг үрэжэлтэй [...] хүсэд хэрэглэгдэнэгүй»,—[...] нецкэ Соведүүдэй депута[...] шэнэ.

Бороложо бургааhануу[...] лон арилгахада, үрэ жэ[...] hан хуушан газар хахал[...] мэнүүд ба полиин стану[...] жуутаархи газар элдү[...] газарай баланс табан жэ[...] гектараар нэмэхэ гэж[...] польско Соведэй сесси д[...] сэгдэhэн байна. Иванопо[...] ведэй харьяата колхозуу[...] дөө 2700—2800 тонно [...] ногоон тэжээл абадаг б[...] рээнhээнь 4000 центнер [...] али 700 центнер мяхан [...] шээтэй.

Энэ үүсхэлынь ямар у[...] тайб гэхэдэ, тарялангаа [...] хэмжээнэйнь талаар үр[...] шэ, харин гектар бүх[...] үрые улам дээшэлүүлхэ [...] той байна.

Апрелиин эхеэр Ива[...] Красноторско Соведүүдэ[...] тадуудай хандалга-бэшэ[...] ская жизнь» газетэдэ ту[...] hэн. Энэ үүсхэл хаа хаа[...] жэгдэг лэ гэжэ газетэ [...] юм.

Ороной элдэб районууд[...] бүри мэдээсэлнүүд ерэжэ[...]

Ровенскэ областиин [...] олохон хүдөө тосхонууд[...] суглаанууд үнгэргэгдөө. [...] хэдэ, хуторнуудые болбо[...] тэй буусануудта түргэн [...] ажахыда ба нүүгшэдтэ[...] байха, хуторнуудай бу[...] эзэлэгдэhэн 125 гектар [...] сүлөөрхэ hэн гэжэ «За[...] низма» колхозой гэшүүд [...] хэhэн байна. Эндэhээ [...] таряа хуряажа боломо[...]

Азербайджанай ССР-[...] кинска районой Соведэ[...] дууд Украинада эхи а[...] лөөе дэмжэел гэhэн ү[...] Закавказиингаа бүхы т[...] хандаба. Түсэбтэ таба[...] уhалалга хэhэнэй аша[...] байджанда 287 мянга[...] хужарлиг газар шанар[...] ба хлопогой шэнэ пла[...] бии болгогдохо. Хала [...] ташалангуудта табсант[...] дэлэгдэhэн тал[...] гогдон, саадууд ба [...] гууд hуулгагдаха.

Ташалангуудые таб[...] жэгдэлхэдэ, нэмэри газа[...] лохоhоо гадна, хүрьhэн[...] гаhаа hайнаар хамгаалаг[...] но бшуу.

Татарай тарялашад бо[...] шэд нэгэл газарhаа [...] нефтышье абадаг болохо [...] нүүдые хараалаа. Хэрэ[...] hон газарта тарилгыень [...] хэгүйн тула скважинанууд[...] жүүгээр үрэмдэнэ; с[...] табихадаа, хүрьhэнэй [...] үеые дүмүүхэнээр хуулаа[...] лан обоолно; траншей[...] hэнэй удаа тэрэ хүрьhые [...] hууридань дахяад абаа[...] на.

Газарые үрэжэлтэй [...] гэhэн анхарал оролдол[...] бүгэдэ арадай хэрэг му[...] нойнгоо гол баялиг—газа[...] болгошо нютагуудтахи а[...] депутадуудай Соведүүд[...] бэри доро бүхэсоюзна шэ[...] лөөнэй дэлгэржэ байhани[...] шаалтай.

Лев ВОКРЕСЕНС[...]

АНХАРАГТЫ: hОНИРХОЛТОЙ ДҮРШЭЛ

АЖАБАЙДАЛ ХАРУУЛЖА ҮГӨӨ

«Ардымский» совхозhоо худалдажа абаhан хашараг, гунжа абдашахаяа бэлдэхын тулада «Оленевский» совхозой главна зоотехник Екатерина Дмитриевна Степахина эндэ ерэhэн байгаа. Тэрэ залуу үнеэдые анхаралтайгаар, эрилтэ ехэтэйгээр хаража үзөө. Залуу малнууд үүлтэрэй карточка соо заагдаhан «элита» гэhэн классна сэгнэлтэдээ хүсэд тааруу байгаа.

Мал hүрэгөө саашаданьудхахын тула юрын ажахыда hайн хашараг, гунжадые түлжүүлэн томо болгохо гээшэ тиимэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ юм. Хоёрдохёор, хахад наhатайдаа тэдэнэй шэгнүүр 300 килограммhаа ехэ бэшэ байдаг. Иимэ үнеэн рекордистка боложо шадахагүй, ашаг шэмэ багатай дээрэhээнь нэгэдэхиеэ түрэhэнэйнь hүүлээр голодоhондо гаргаха ушартай бологодно. Мүнөө Пензэ город шадарай ажахынуудай фермэнүүдые тусхай мэргэжэлэй ажахы — «Ардымский» совхоз үүлтэртэ залуу малнуудаар хангана.

...Областиин түбhөө 25-дахи километрэй гүбээ дээрэhээ мал ажалай городогой панорама харагдадаг. Эрдэм наукын эрилтэнүүдые наринаар сахин, томо бэетэй залуу үнеэдые удхахэ дүршэлтэй танилсахын тулада эндэ, урдань мэдээжэ болоогүй байhан Саловка тосхондо ороной олон районhоо мэргэжэлтэд ерэдэг.

— Үнеэдые үсхэбэрилхэ замые ажабайдал өөрөө харуулжа үгөө, — гээд «Ардымский» совхозой директор А. Д. Козлов хэлэнэ. — Тусхай мэргэжэлэй томо фермэнүүдые байгуулхадаа, hү ехээр үгэхэ машинаар haахада тааруу байха ба бусад шанараар адли малнуудые шэлэн абаха гээшэ шухала удха шанартай. Зүгөөр hү haалиин ажахынуудта залуу үнеэдые үсхэбэрилгэ хэрэгтэй болохо шанарайнгаа талаар аб адли малнуудые абаха ябадал заримдаа хангажа шадахагүй байна.

«Ардымский» совхозой эмхидхэгдэхэдэ, районой мал hүрэгые олон болгохо, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэдэ хэдэн асуудалнууд шиидхэгдэhэн байгаа. Ажахынууд эмэ тугалай гараhаар арба хоноод байхадань, Саловка эльгээдэг, тиигээд 22—23 hара боложод, зургаа hарын хээлитэй, 450 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй залуу үнеэдые абадаг.

— Энээнhээ hайн юун байхаб, — гээд «Еланский» совхозой зоотехник Н. Н. Кротова хэлэнэ. — Тугал тушаагаабди, нэгэ хэдэн сагай үнгэрөөд байхада, хүсэд томо шахуу болоhон мал маанадта бусаажа үгөө. Иигэжэ манай ажахы мал hүрэгөө 600 толгойгоор шэнэлээ. Олон үнеэднай түрүүшынгээ жэлдэ haалгажа байна. Олонхи малhaa дунда зэргээр 3.500 килограмм—манай үнеэдэйхиhээ нэгэ хахад-хоёр дахин ехэ hү haанабди.

«Ардымский» совхозой тусхай мэргэжэлэй ажахы болоhоор табан жэл үнгэрбэ. Томо болгохын тулада тэрэ 10 мянга шахуу эмэ тугал тушаажа абаа, таба мянган залуу үнеэ худалдаа. Ажахы ашаг олзо ехэтэй. Малай байра барихын, ажал хүдэлмэри оньhожоруулхын, автомадуудые тодхохын тулада гаргашалагдаhан мүнгэ зоори үлүүсээр харюулагдана. Залуу үнеэдые худалдажа, жэл бүхэндэ хэдэн арбаад мянган түхэригэй ашаг олзо оруулна. Тиихэдэ город шадарай колхоз, совхозууд фермэнүүдтээ hү улам элбэгээр haадаг, тэрэниие бүри ехээр худалдадаг болоhоной ашаар олзоёо дээшэлүүлнэ. Ганцахан лэ hүүлшын жэлдэ Пензенскэ район гүрэндэ hү худалдалгые дүрбэ мянган тонноор дээшэлүүлээ.

Ардымскын малшадай ажабайдалда шухала ушар haяхан болоhон байха юм. Совхоз ашаг шэмэ ехэтэй үнеэдые үсхэбэрилхэ талаар Пензенскэ областьдо байгуулагдаhан нэгэдэлэй эхин түрүүшын ажахы болгогдоо. Тус нэгэдэлдэ «Еланский» ба «Константиновский» совхозууд оролсоно.

— Ашаг шэмэ ехэтэй hүрэг байгуулха бүхы хэрэгтэ совхоз hүүлшын үе хүрэтэр хүсэдөөр нүлөөлжэ шадахагүй байгаа, — гээд областиин хүдөө ажахын управлениин мал ажалай таhагай начальник В. Ф. Буйлов хэлэнэ. — Нэгэдэлэй арга боломжо hурагүй ехэ. Город шадарай нютагуудтахи haалиин малай hүрэгые олон болгохо ба шэнжэлхын тулада хэрэгтэй болохо ашаг шэмэ ехэтэй үнеэдые үсхэбэрилхэ хүдэлмэриие нэгэдэл хүсэдөөр эмхидхэхэ байна. Түрүүшын предприятиин фермэнүүдтэ урда мэтэ залуу үнеэд үсхэбэрилэгдэхэ. Зүгөөр урдынхид шэнги зургаан hарын хээлитэй байхадаа худалдагдахагүй, харин «Еланский» ба «Константиновский» совхозуудта дамжуулан үгтэхэ. Эдэ үнеэдые haаха тусхай байранууд бодхоогдохо. Эдэнь үнеэдэй тугаллаха эрхим hайн таhагуудтай, үнеэ haаха мүнөөнэй машинануудтай, үнеэдэй хүхэндэ оньhон аргаар массаж хэхэ түхеэрэлгэтэй байха юм. Эндэhээ түрүүшын жэлдэ haалгаhанайнгаа hүүлээр hайнаар харууhалбал, hү ехээр үгэхэ гэжэ найдуулhан документтэй үнеэд колхоз, совхозуудта худалдагдаха. Энэ онсо өөрэ түхэлэй конвейер бүри мүнөө жэлhээ хүдэлжэ эхилхэ. Барилгын хүдэлмэриин дүүргэгдээд байхада, нэгэдэл жэлдээ таба мянган хүрэтэр үнеэ худалдаха байна.

Залуу үнеэдые удхахэ тусхай мэргэжэл ажахынууд Белинскэ, Мокшанска районуудта мүн лэ байгуулагданхай. Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ областиин бүхы 27 райондо иимэ ажахынууд бии болохо. Эдэ ажахынууд Пензенскэ областиин колхоз, совхозуудта жэлдээ hүтэй 50 мянга гаран үнеэдые худалдаха юм.

И. ГОРСТКИН, ТАСС-ай корр.

Пензенскэ областиин «Ардымский» совхоз.

Үндэһэн хэлэмнай үнэтэй даа!

МАРТАЖА БОЛОХОГҮЙ

Бурлад арад хаанта засагай ... ямаршье эрхэгүй, эрдэм ... эрэлэй талаар тон үтэли, ... ном мэдэхэ зомнай үсөөн ... һан аад. Коммунис партиин, ... вет засагай ашаар автоно... гүрэн болоод, мүнөө бо... одо ажахыгаараашье, соё... роошье СССР доторхи тү... республикануудай нэ... болоо. Түрэлхи хэлэн ... рээ үхибүүдээ һургаха эр... эй боложо, ном һудар гай... лай ехээр дэлгэрээ. Үндэһэн ... һэн дээрэмнай гарадаг «Бу... үнэн» газетэ 50 жэлдэ ... лэгдэнэ. Буряад хэлэн дээ... зүжэгүүд хододоо табигдажа ... лаг болоо. Социалис удха ... ртай үндэһэн буряад соёл... хайшаа ехээр дэлгэрээ гээ... ,б!

Иимэ байн гэһээ, буряад хэ... хэрэглэхэ, тоохоёо боли... залуушуул бии болоо. Бу... хэлэн дээрэ һургуули... таа заахаяа болихо һэн ... гэһэн һанамжанууд хэ... дээ зарим эхэ, эсэгэнэрэй ... аһаа гарадаг болонхой. ... хэлэ оройдоо мэдэхэгүй ... үхибүүгээ ород класста ... улдаг зон дайралдадаг. ... ндэ түрэлхи хэлэн дээрээ ... ажа байһан ород үхибүүд... адляар һурахань бэрхэтэй ... а юм. Зариманниинь зорил... хухардаг шэнги агша. Нэгэ ... сста хоёр жэл, удаадахи ... ссташье хоёр жэл һууха ... бүүдые үзэгшэ һэм. Тиигэ... һураха һонирхолгүй бо... һургуулияа хаядагшье ... бүүд дайралдагша бэлэй. ... д классуудта һурагшадайнь ... процент буряадууд бай... ньшье үзэгдэгшэ һэн.

Ямар шалтагаанаар, ямар ... илгоор үхибүүдээ ород һур... лида үгэхые оролдоноб? ... ад зон анхан сагһаа хой... ород хэлэндэ һураха гэжэ ... оролдодог һэн. Агын бу... дууд 1840-өөд оной үеэр ... уули нээхын тогтоол суг... гаараа гаргахадаа, үндэһэн ... лтагаан болгон дурдаһаниинь ... хибүүдээ ород хэлэндэ һур... гэһэн байдаг. Үзэг мэдэ... үйшье һаа, ород хэлэндэ һу... һан хүн эрдэмтэй дээрэ тоо... додог шахуу байгаа бшуу. ... энь зүйтэй һэн даа. Теэд ... өө яана гээшэб? Минии һа... ада, шалтагаанайнь нэгэн ... Колхозуудай суглаагаа ... д хэлэн дээрэ ябуулдаг бо-лошоо. Юундэ тиигэнэбтэ гэхэдэ, ород гэшүүднай буряадаар ойлгоногүй ха юм гэдэг. Теэд харан гэхэдэ, 100—200 гэшүүдэйнь дунда табаад-арбаад ород һууҗа байха юм. 5—10 ород гэшүүдэй ойлгохын тулада гушаад-дүшөөд буряад хүгшэд, үбгэдынь дутуу гү, али оройдоошье ойлгонгүй һалаха юм. Ород нүхэдынь суглаан дээрэ хэлсэжэ байһан юумые ойлгохо, хэлсээндэ хабаадалсаха ёһотой, тэрээнние хэншье арсахагүй. Зүгөөр бүри хэды дахин олон буряадынь ойлгонгүй гарахадаа таарамжагүй гэжэ һанагшаб. Энэ ушар тухай хэлсэжэ, нэгэ арга оломоор шэнги.

Иимэ ушар дээрэһээ зарим эхэ, эсэгэнэр үхибүүднай бидэндэ адли ород хэлэ ойлгожо ядажа бү зобог гэһэн һаналаар ород һургуулида үгэхые оролдоно гээшэ ха гэжэ һанамаар.

Буряад һургуулида һуража ябатараа, ямар бэ даа шалтагаанаар ород һургуулида орохо сагай болоо һаань, үхибүүд ядалдаха гэдэг. Даб дээрэ, ойро зуура бага ядалдан алдаашье һаа, саашаа жэгдэрдэг. Хүдөөдэ ажаллажа байхадаа, аша басагаяа буряад һургуулида оруулжа, дүрбэн класс дүүргүүлээд, городто байдаг болоходоо, ород һургуулида оруулха баатай болоо һэмди. Басагамни ород хэлээрээшье, бүхы предмедээрээшье эрхим һайнаар һураагша һэн. Буряад хэлээрээ ямаршье хүгшэдтэй хөөрэлдэдэг, ном уншадаг, бэшэдэг һэн. Хожомынь студент болоод ябахадаа, буряадаар һургаһандамнай, бидэндээ ходо һайнние хэлэгшэ һэн.

Буряад һургуули дүүргээшэд дээдэ һургуулида ороходоо ядалдана гэһэн һанамжа багшанарай нэгэ суглаан дээрэ гаража байгаа бэлэй. Ямар зорилготойгоор тиигэжэ хэлэнэ гээшэб гэжэ һанаа һэм. Мүнөө институдай профессорнүүдтэй хөөрэлдэхэдэм, угтаашье тиимэ бэшэ, буряад үхибүүд бусадһаа нэгэшье дутуугүйгөөр шалгалта бараад ородог, саашаашье дутуугүй һураад ябадаг гэнэ.

Дунда һургуули дүүргээд, ород хэлэндэ ямаршьегүйгөөр һураад, ажаллахань ажаллаад, саашаа һурахань һураад лэ ябана. Буряад һургуулида һураһан залуушуулай дундаһаа хэды олон зон элдэб эрдэмэй кандидадууд, докторнууд болоод ябанаб! Юугээрээ дутаа юм? Хэлэндэнь бага сагын акцент байгаа юм бэзэ, теэд хоёр хэлэ һайнаар мэдэнэ ха юм. Буряад һургуулида һураагүйшүүл нэгэ хэлэ мэдэнэ. Хоёр хэлэ мэдэхэдэ муу аал?

Буряад республикын тогтоод байхада, хүтэлбэрилэгшэднай түрэлхи хэлэеэ һайнаар мэдэдэг һэн. Буряад хэлэн дээрээ гурбан часай элидхэлнүүдые һэггүй хэлэдэг агша һэн. Ажалайнь газарта буряад хүнэй орожо ерэхэдэ, түрэлхи хэлэн дээрээ хөөрэлдөөд гаргагша һэн. Хүн зон яагаа ехээр баярлагша һэм! Мүнөөшье байгаашаднай хэлэеэ яһала мэдэнэл. Муу аал?

Хүдөөгөөр ябаад, өөрынгөө хэлэн дээрэ лекци уншахада, зон ехэл ханадаг. Зарим лекторнүүдэй ород дээрэ хэлэхэдэнь хүсэд ойлгодоггүйбди гэлдэдэг.

Залуушуулнай хэлэеэ муугаар мэдэдэг гү, оройдоо мэдэхэеэ болёо һаань, ехэшье удаан болонгүй номуудые хэблэлтэгүй, буряад газетэ, «Байгал» журнаалаа гаргалтагүй болохо юм бэзэ. Тиигээ һаа одоошье өөрын хэлэгүй, бэшэггүй арад болохо зон аабзабди даа. Ябан ошон Совет орон доторхи арадууд бүгэдөөроо хамтаржа, ямаршье яһанай илгаагүй, гансал совет арад нэрэтэн, нэгэ хэлэтэй болохо юм аабзабди даа. Теэд мүнөө дээрээ хэлэеэ мартаха гэжэ оролдолтогүй гэжэл һанаһаб.

Лодон ЛИНХОВОИН,
РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша, тусхайта пенсионер.

...ҮНДЭТЭЙ ПОЧТАЛЬОН

...э сүүмхэ үргэлһэн наһажаал ...рэй үдэр бүхэндэ Дээдэ-Бур... ай тосхоной үйлсэнүүдээр ал... а ябахые заатагүй хараһан ... т. Энэмнай энэ нютагай поч... ын Дэмбрэл Дашижамцуевна ...рова гээшэ. Энэ нүхэр дүр... жэлэй туршада почтальоноор ...хэ зуураа нютагайнгаа зоной ... хүндэтэй болонхой. Үдэр ... ережэ байдаг газетэ, жур... ууд, бэшэгүүд, телеграмма... Үдэр бүхэндэ уулзадаг ...айнь хүнүүд. Энэ эхэнэр ...зондо баяр асаржа, тэрэнэйнь ... нютагайнь хүнүүд энеэбхи... харюулна ха юм.

...эн жэлэй туршада Дэмбрэл ...жамцуевна Улаан-Үдын ...ой фабрикада хүдэлөөд, ню... бусаһан байгаа. Тиигээд ...ан саг соо мал ажалда, мүн ...лан дээрэшье хүдэлөө. Һүү... нь отделениин почтальоноор ...ажа, богонихон болзор соо ...лтэй болоо.

Нүхэр Сосоровагай газаа почтын автомашина ержэ зогсошобо. Тэрэ яаралтайхан газаашаа гаража, мэшээгээр дүүрэн газетэ, журнал, бэшэгүүдые оруулна. Тиигээд тэдэнээ түргөөр илгажа, сүүмхэдээ хээд, «Үдэрэй ажал эхилбэл даа» гэжэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр гаража ошоно. Иимэл даа почтальоной ажал.

Гэхэтэй хамта Дэмбрэл Дашижамцуевна колхозниигуудай дунда хэблэл тарааха талаар ехэ ажал ябуулдаг байха юм. Мүнөө энэ тосхондо 317 хэһэг янза бүриин газетэ, 227 хэһэг журнал тараагдадаг байна.

Нүхэр Сосорова ходо магтаалтай ябана. Тэрэнэй оролдосотой ажалынь һайнаар сэгнэгдэжэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар, мүн аймагай хэлхеэ холбооной узелай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм.

В. БАИНОВ.

Зэдын аймаг.

...ветскэ Союз ГДР хоёр бэе бэедээ элдэб янзын эд бараа, машина, ...кэ абалсадаг. ГДР-эй тоһоноһоо хойшо хоёр гүрэ... хоорондохи худалдаа наймаанай эрьесэ 15 дахин дээшэлээ. Эр...шанартай продукци Советскэ Союзда ГДР-эй Лейпциг хотын ... Кировэй нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын завод эльгээдэг. ...эй гаргаһан түмэр харгын хүсэтэ кранууд СССР-тэ үргэнөөр ...лэгдэнэ.

...ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГДР-эй Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн «ЕДК-...1», кран СССР-тэ эльгээгдэхэеэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

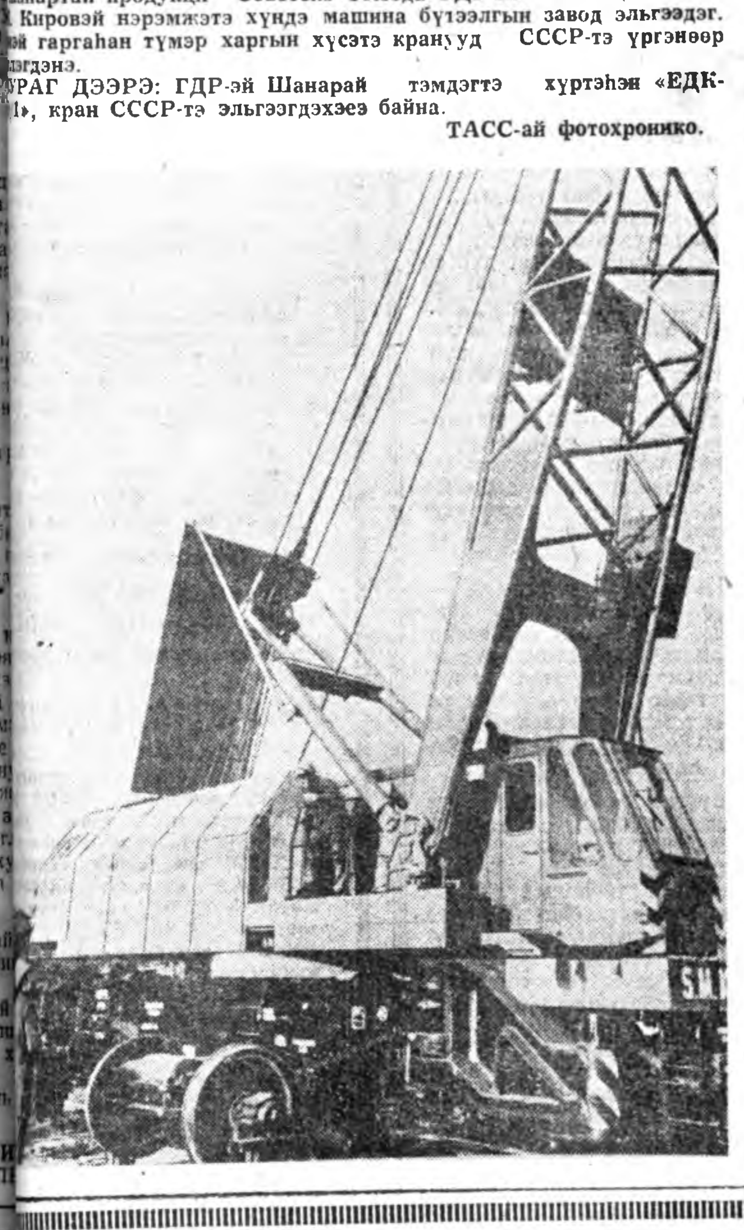

ЭРДЭМТЭН—ПОЭТ

1

Хоёрдохи удаагаа бидэнэр сугтаа ябанабди. Минии нүхэрэй гүн ухаанай гүнзэгыгөөр гараса бэдэрһэндэл элдэб асуудалаар хөөрэлдэнэбди. Өөр тухайгаа тэрэ ехээр үгэлнэгүй, хамта хүдэлдэг нүхэд тухайгаа, ударидадаг институдайнгаа хүдэлмэри тухай хөөрэхэ дуратай.

Казахай Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, техническэ эрдэмэй доктор, Гүрэнэй шангай лауреат, Карагандагай химико-металлургическа институдай директор Евней Букетовэй хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ үшөө нэгэн — СССР-эй уран зохёолшодой холбооной гэшүүн гэһэн нэрэ 1972 оной эхеэр нэмэбэ. Энэ эрдэмтэ ба литературын ёһотойл шэнжэ бэшэ аал? Иимэ хүн манай үе сагта, совет ажабайдалай халуун охин соо бии болоо.

Евней Букетовэй ажалладаг, ажаһуудаг Карагандагай область мүнөө бүхы Казахстанай промышленна продукциин табанай нэгэ хубиие бүтээн гаргадаг. Караганда хадаа совет космонавтнуудай Замбуулинай замһаа бусахада хүлеэн абадаг угтамжын газар гэжэ бүхы дэлхэйдэ суурханхай. Мүн энэ экономическа, соёл культурын томо ехэ гуламта, миллион арад зонтой университетскэ город юм. Арба гаран һуралсалай ба научна-шэнжэлэлгын институт эндэ бии. Казахай ССР-эй Наукануудай академиин химико-металлургическа институт тэдэнэй дунда ёһото һуури эзэлэнхэй. Евней Букетов тус институдай тогтоһон сагһаа хойшо директораар ажаллана.

Арбан жэл соо институдай алдар соло түрэл хизаарһаа холохонуур тараа. Эндэхи лабораторинуудта химико-металлургическа үйлэдбэриин гол шухала асуудалнуудаар шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэгдэдэг. Тэдэнэй олонхинь гүрэнэй юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ оруулагданхай. Иимэ институдые толгойлжо байһан хүн хэды ехэ ажал хүдэлмэри хэнэ гээшэб?

Эрдэмтэдэй ганса нэгээрээ хүдэлдэг саг үни үнгэрэн ошоо. Мүнөө үедэ эрдэм наукын гол асуудалнуудые эрдэмтэдэй томо ехэ коллективүүд лэ шиидхэхэ байна. Теэд оньһон машиные хүдэлгэжэ байдаг двигательдэ адляар научна коллективые эмхидхэн хүдэлгэхэ гол хүсэн болохоор нэрэ хүндэ ехэтэй хүн хэрэгтэй бшуу.

Научна хүтэлбэрилэгшын хэды үнэтэй сэнтэй байһыень ажал дээрэнь, мүн амаралтынь үедэ (энэнь бүришье зүбтэй ха) тэрэнние тойрон эрьелдэһэн залуушуулай тоогоор тухайлжа болоно. Юуб гэхэдэ, ёһото эрдэмтэ гү, али уран зохёолшо хүн хододоо ямаршьеб зорилго шиидхэжэ,

2

амарангүй шахуу ябадаг ха юм.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй газетэ, журналнуудта иимэ зураг хаража болохо байгаа: сэнхир хүхэ долгин дээгүүр тамаржа ябаһан бишыхан онгосо, саанань Балхашай эрьедэхи горно-металлургическа комбинадай мантан томо корпусууд. Тэдэнэй хоолойнуудһаа огторгой өөдэ тунан унжыһан баглагар хара утаан. Ямаршьеб холын тамаралгада гаража ябаһан хуушанай пароход шэнги. Гоё даа...

— Гоё гү? — гээд, тэндэхи нэгэ инженер дураа гутангяар намһаа һураа һэн, — Энэ утаан соогууршнил манай хэдэн миллион түхэриг «огторгойдо гарашадаг» байгаа ха юм. Мүнөө энэ утаан бага тунталаг сэбэр болоол. Харин тиихэдэ тэрэ хороншье һаа, баян утаантай сернэ кислота элдэб үнэтэ металлнууд болон... юун лэ тэндэ хии уруу ошодоггүй байгааб даа? Тиимэһээ зэд хайлуулдаг пеэшэнүүдые сернэ кислота гаргадаг цехүүдтэй ниилүүлжэ, нэгэдэмэл барилга бии болгожо, рений гэжэ хоморой шухаг металл гаргажа һураха хэрэгтэй байгаа.

Энэ тон шухала асуудал шиидхэхын тула хэды ехэ ажалай хэгдэһые гансал тусхай нучна хэблэлдэ бэшэжэ болоно ха. Юрын хүдэлмэришэд-горнягууд, металлургнуудһаа эхилээд, химигүүд, инженернүүд хүрэтэр олон зоной эдэбхитэй, оролдосотой ажал амжалта түгэсөөр дүүргэгдээ. Энэ научна ехэ баатаршалгые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, бүлэг мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдтэ СССР-эй гүрэнэй шан олгоо һэн. Тэдэнэй дунда профессор Евней Букетовшье энэ үндэр хайра шагналда хүртэлсөө.

Букетовэй научна хүдэлмэринүүд соо 130 нэрэ, гушаад авторска үнэмшэлгэ бии юм.

— Зарим нүхэдни намда дураа гутадаг. Һурагшадшни шамһаа түрүүлшэхэнь гэжэ гэмнэхэшье зон хаа-яа дайралдадаг. Теэд би тиимэл бэрхэ һурагшадые эортөө бэдэрдэгха юм биб. Тиин тэдэнэйнгээ намһаа дээшэ гарахадань, бүри баярладагби, — гэжэ профессор Букетов хөөрэнэ.

Научна түйлалтанууд гансахан манай ажабайдалые хубилгадаг бэшэ, харин хүниие хүмүүжүүлдэг, тэрэнэй абари зангые, ухаан бодолые, ажабайдалые хубилгадаг

3

гээшэ. Научна ехэ амжалтануудые түйлаха бүреэ эрдэмтэд искусство, литературада бүри ехээр дурладаг. Юуб гэхэдэ, наука гээшэ искусство, литературатай нягта холбоотой бшуу.

Наука, литература Евней Букетовэй ажабайдалда таһаршагүй хубинь боложо оронхой юм. Үшөө аспирантурада һуража ябахадаа, Букетов литературна ба ниитэ-политическэ хэблэлдэ хабаадажа эхилээ һэн. Тэрэнэй бэшэһэн рецензи, театрай шэнжэлэлнүүд авторай, гүйсэдхэгшын ухаан бодолые гүнзэгыгөөр харуулдагаараа шалгардаг һэн. Тиимэһээ Букетовые шагнадаг, тэрээнтэй арсалдадаг болоһон юм. Олонхи ушарта залуу шэнжэлэлгын тодо хурса харасатай байһаниинь элеэр гарагша бэлэй.

Хүн бүхэнэй оюун бэлиг нэгэ адли байдаггүй. Жэшээлэн хэлэбэл, Казахстанай мэдээжэ геолог Каныш Сатпаев казах театральна искусствые, арадай хүгжэм һайн мэдэдэг; суута врач-онколог, академик Саим Балмуханов казах фольклорой түүхэ ба ёһо гуримуудые шудалан үздэг.

Евней Букетов — бэрхэ оршуулагша, шүүмжэлэгшэ, литература шэнжэлэгшэ юм. Тэрэ Владимир Маяковскиин, Сергей Есенинэй шүлэгүүдые, Эмиль Золягай рассказуудые, болгар уран зохёолшо Иван Вазовай «Дарлалта доро» гэжэ роман казах хэлэн дээрэ оршуулһан байна. Энэ оршуулгануудынь үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй.

— Сергей Есенинэй «Анна Снегина» гэжэ поэмын мүр бүхэниинь юһэн үетэй. Харин казах шүлэг тиимэ олон үетэй байдаггүй юм. Тиимэһээ мүр бүхэниинь найман үетэй болгохотоёо хамта, тэрэнээ олошоруулхагүйе оролдохо хэрэг гараа. Энэ бэлэн бэшэ...

Поэдүүд энэ оршуулгыень үндэрөөр сэгнээ. Техническэ эрдэмэй доктор Евней Букетовэй литературада түйлаһан амжалтын багаханшье хубиие эрдэм наукада түйлажа шадаа һаа, аргагүй ехээр баярлаха һэм,— гэжэ тэдэнэй нэгэн хэлэһэн байна.

Ямаршьеб талаангаар энэ хүнэй ажабайдалда хоёр золто ушар зэргэ тудашоо: Букетовые СССР-эй уран зохёолшодой холбооной гэшүүн болгон абаха үедэнь тэрэнэй бэшэһэн очерк хэблэлһээ гараба. Казах интеллигенциин хуби заяан тухай өөртэйнь сугтаа Казахстанай жаргалта байдал зохёолсоһон үетэн тухайгаа, тэдэнэйнгээ ажабайдалай һаруул һайхан зам тухай эрдэмтэ, зохёолшо энэ очерк соогоо бэшэһэн байна.

Иосиф МАЛЯР,
АПН-эй корр.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН СААНАҺАА

БУЭНОС-АЙРЕС

ЛЕНИНСКЭ ПОЛИТИКЫН ИЛАН МАНДАЛГА

ТАСС

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада хэһэн хэлсээнүүд, баталан абаһан документнүүд дэлхэйн бүхы арадуудта, тэрэ тоодо Латинай Америкын оронуудта ехэ удха шанартай гэжэ Аргентинын Коммунис партиин ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Ниитын элдэб байгуулалтатай оронуудай амгалан тайбанаар зэргэ оршон һууха ленинскэ ёһо гуримай илан мандажа байһыень хөөрэлдөөнүүд гэршэлэн харуулба. «Стратегическэ добтолхы түсэбүүдые хизаарлаха талаар зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээн, ракетэһээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай СССР ба США-гай хоорондын договор хадаа ядерна дайе сараха замда шухала алхам боложо, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана,— гэжэ документ соо тэмдэглэгдэнэ.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдажа абтаһан программын ёһоор, Советскэ Союз эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ ябуулга хэжэ, мүнөө уеын гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ дэлхэйн социалис байгуулалтын үүргын улам бүри ургажа байһые харуулаа.

ПАРИЖ

Франциин ажалшад буһалгаална

ТАСС

Ороной эгээн ехэ, нүлөөтэй профсоюзай эмхиин — Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин уриагаар Францийн ажалшад 24 часай буһалгаа хэбэ. Ороной бүхы шахуу ажалшад тэрээндэ хабаадалсаа.

Салин хүлһэнэй эгээн доодо хэмжээ дээшэлүүлхэ, 60 наһатайдаа пенсидэ гарадаг болохо, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха гэхэ мэтын Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин табиһан эрилтэнүүдые дэмжэжэ, энэ буһалгаан үнгэргэгдөө.

Июнийн 6-най үдэшэлэн ажалаа зогсооһон журналистнууд түрүүлэн буһалгаа эхилбэ. Июнийн 7-ной үглөөгүүр Парижай газетын киоскнууд хооһон байгаа. Франс Пресс агентствын телетайпууд хүдэлхэеэ болёо. Номой хэблэлнүүдэй, типографинуудай хүдэлмэришэд буһалгаална.

Һүниин тэгэндэ паровозууд хуугайлалдан, дохёо үгэжэ, түмэр замшадай хоёр үдэрэй буһалгаанай эхилһэн тухай соносхобо.

«Эр-Франс», ЮТА гэжэ авиакомпанинууд уласхоорондын зарим рейснүүдые болюулха баатай болоо. Юундэб гэхэдэ, Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерацида ородог аэропортнуудай хүдэлмэришэд ажалдаа гараагүй.

ЛОНДОН

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгондо дүтэхэнүүр гарадаг стратегическэ шухала удхатай 1-дэхи харгы шадар шанга тэмсэл хэнэ. Июнийн 7-до патриодууд энэ дардам харгыда дүтэ шадар оршодог хэдэн һуурин тосхонуудые эзэмдэн абаһан байгаа.

Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Биньлонг провинциин түб болохо Анлок хотодохи хүреэлэгдэһэн гарнизониие артиллереэр буудаба. Анлок, Сайгон хотонуудые холбоһон 13-дахи харгын 30 километр утатай участогые патриодууд хиналтадаа абанхай.

Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй шанга сохилтодо дайрагдажа, сайгон сэрэгүүд Биньдинь провинцидахи Фонгзань гэжэ һууриин тосхониие орхижо, зугадаха баатай болоо гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хүршэ Фуйен провинцида шанга байлдаанууд боложо, Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Донгче һууринда эшэлэн дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ добтолбо. Фуйен Биньдинь провинцинууд Түбэй Вьетнамай эрье шадарай барайгар таридаг, хүн зоноор олон юм.

Түбэй хада гүбээлиг газарта Контум хото шадар шанга байлдаанууд болоно. Тхыатхиен провинциин түбые — Хюэ хотые хамгаалжа байһан сэрэгэй баазануудые патриодууд буудажа, дайсанда ехэ гарза хохидол ушаруулаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Биньлонг провинцида боложо байһаа байлдаануудта Урда Вьетнамай патриодууд ехэ амжалтануудые түйлана гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Июниин 5-да сүлөөлэлгын хүсэнүүд сайгон сэрэгүүдэй 13-дахи харгы шадарай Дуквинь райондо бууһан авиадесантна 6-дахи батальониие бүхэлэн хүреэлһэн байна гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Эндэ болоһон шанга байлдаанай үедэ дайсан 4 вертолёдоо, 50 гаран солдадаа алдаа.

Даб дээрээ абтаһан баримтануудай ёһоор, май һарада Лаосой патриотическа хүсэнүүд дайсанай 1.000 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаһан, 5 самолёт буудажа унагааһан, 3 томо ехэ һууриин тосхон, тэрэ тоодо районно түбые сүлөөлһэн байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Июниин 7-до американ авиаци Хайфон хотые, мүн ДРВ-гэй зарим провинцинуудай нютагуудые бомбодоо гэжэ ДРВ-гэй МИД-эй июниин 8-да тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. 7-дохи флодой корабльнууд Нгеан, Куангбинь провинцинуудай эрье шадарай нютагуудые буудаба гэжэ заагдана.

ВАШИНГТОН

Арад түмэнэй ажаһуудалда харюусана

ТАСС

Эрдэм наука болон техникын талаар харилсан туһалалсаха тухай СССР-эй правительствын, США-гай правительствын батлаһан хэлсээн хоёр оронуудай хоорондохи харилсан туһалалсалгые үргэдхэлгэдэ бата бэхи үндэһэ һуури табиха байна гэжэ эрдэм наукын асуудалнуудаар президентдэ туһалагша Э. Дэвид дотоодын хэрэгүүдэй асуудалнуудаар сенадай комиссида мэдүүлбэ.

БАГДАД

Эб найрамдалай, харилсан туһалалгын аша туһада

ТАСС

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Титын Советскэ Союзда албанай хэрэгээр аяншалжа ябаһан тухай Югославиин «Борба», «Политика» гэжэ түбэй газетэнүүд, радио ба телевидени, ороной бүхы республикануудай хэблэл үргэнөөр толилно.

УЛААН-БААТАР

Монголой ревсомолой XVI съезд дээрэ

ТАСС

Залуушуулай Монголой Революционно Союзай XVI съезд хүдэлмэреэ хоёрдохи үдэрөө үргэлжэлүүлбэ. Республикынгаа экономико ба соёлой культурые хүгжөөлгэдэ залуушуулай хабаадалсаха зорилгонууд, ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Хилын саанахи айлшадай амаршалгын үгэ хэлэхэдэ, сугларгашад хани халуунаар угтана. ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь С. Г. Арутюнян, ВФДМ-эй, МСС-эй делегацинуудые, мүн дэлхэйн элдэб оронуудай делегацинуудые хүтэлбэрилэгшэд съезд дээрэ үгэ хэлээ.

ТОКИО

Ехэ хохидол ушаруулагдана

ТАСС

Японой экономикодо хүгжэлтын мухардашаһанһаа уламжалан, ороной национальна валова продукциин ургалта нилээд хороһон байна гэжэ Японой экономическа түсэблэлгын бюрогой үнгэрһэн финансова жэлэй тоосоон (1972 оной мартын 31-дэ дүүрээ) дотор хэлэгдэнэ.

Правительственна тус органой баримтануудай ёһоор, үнгэрһэн жэлдэ, 1970 оной финансова жэлэйхитэй сасуулхада, национальна валова продукциин ургалта 3,8 процентээр доошолһон байгаа.

Ольстертохи байдал шахардуу хүндэ зандаал байна. Эндэ нэгэшье үдэр буудалдаан, бомбонуудай тэһэрээн замханагүй. Энэ хүндэ байдалһаа гараха аргаяа бэдэрэн Англиин засагаархид сэрэгэйнгээ хүсэ шангадхажа байнхай. Мүнөө Ольстерто нютагай 25 хүн бүхэндэ нэгэ сэрэгшэ табигданхай. Тиибэшье өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө бодоһон Хойто Ирландиин арад зон тэмсэлээ һуладханагүй. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: байлдаанда бэлэн байһан Британиин солдадууд Белфастын үйлсэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

РИМ.

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ХҮСЭНҮҮДЫЕ НЭГЭДҮҮЛХЭ УРЯА

ТАСС

Хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудта шанга харюу сохилто хэхын тула Италиин демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ уряатайгаар ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Дж. К. Пайетта, «Унита» газетын хуудаһануудта статья толилуулхадаа мэдүүлбэ. Бүхы хархис хүсэнүүдэй, тэрэ тоодо орон дотор демократическа хүдэлөөе дарахын тула заналта хэжэ байһан шэнэ түхэлэй фашистнуудай гутамшаг ябуулганууды хэһэнтэйнь дашарамдуулан, иимэ уряа гаргаха ушартай болоо.

«Коммунистнуудтай шууд сэхэ тэмсэл ябуулхые бэлдэжэ байһан тухайгаа» шэнэ түхэлэй фашистнуудые удамаршалагша Альмиранте һаяхан Флоренцидэ 2 мянган хүнүүдэй урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна. Хэрбээ орон доторхи политическэ байдалай ёһо руугаа хүгжөөгүй һаань, минии тала баригшад засаг гартаа абаха гэжэ Альмиранте убайгүйгөөр мэдүүлбэ.

Правительствада доройтон уналгын түлэг үедэ, политическэ орёо тэмсэлэй орлон байдалда шэнэ түхэлэй фашистнуудые удамаршалагша иимэ һэшхэлгүйгөөр мэдүүлээ бшуу.

Тобшо мэдээсэлнүүд

АНКАРА. (ТАСС). Турциин правительствын уряалаар ООН-ой Генеральна секретарь Курт Вальдхайм эндэ ерэбэ.

БЕРЛИН. (ТАСС). СССР-эй ба ГДР-эй хоорондо экономическа, научно-техническэ харилсан туһалалсалга правительстванууд хоорондын комиссиин эндэ боложо байһан заседани дээрэ Совет правительственна делегациие толгойлогшо — СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Г. Тихоновтэй СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер уулзажа хөөрэлдэбэ.

БЕРЛИН. (ТАСС). МНР-эй Арадай ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Цэвэгмид түрүүтэй Монголой парламентаринарай делегаци Эхэ орондоо бусахаяа июниин 8-да ГДР-эй ниислэл хотоһоо мордобо.

Монголой айлшад ГДР-эй ажалшадай ажабайдалтай, республикын арадай түлөөлэлгын хүдэлмэритэй танилсаһан, мүн промышленна ба хүдөө ажахын хэдэн предприятинуудта хүрэһэн байха юм.

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Великобританиин премьер-министр Э. Хит албанай хэрэгээр хоёр үдэрэй аяншалгаар эндэ ерэбэ. «Юрэнхы дэлгүүрэй» ба уласхоорондын бусад асуудалнуудаар тэрэ Даниин премьер-министр Е. О. Крагтай хөөрэлдөөнүүдые хэхэ юм гэжэ мэдээсэгдэнэ.

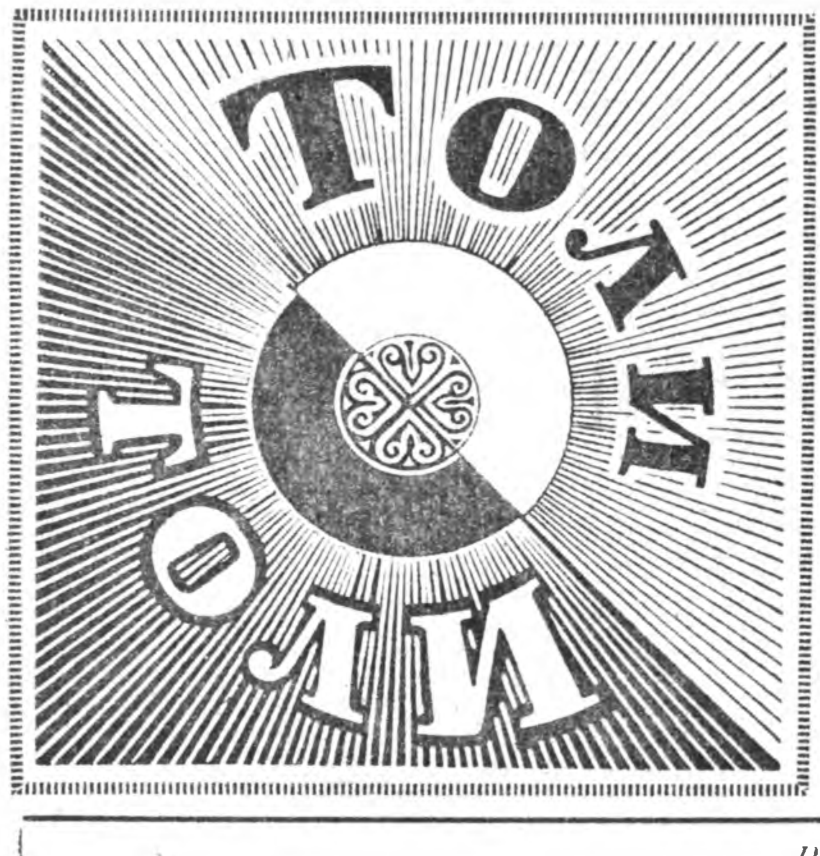

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ

- «Байгал» ансамбль тухай
- Поэтессын шэнэ шүлэгүүд
- Будамшуугай хөөрөөн

„БАЙГАЛ“ АНСАМБЛИИН ГУШАДАХИ НАЖАР

Алдарта Коммунис партиимнай сэсэн мэргэн ленинскэ национальна политикын аша туһаар Ленинэй орденто Буряадай Автономито Совет Социалис республикын экономико болон соёл культурада совет засагай үедэ тон ехэ хубилалтанууд болоо. Формоорою национальна, удхаараа социалис соёл культурамнай хүгжэн һалбараа.

Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамбль республикымнай уран һайханай бүлгэмүүдэй урдаа хараха, түшэглэхэ аха захань болодог. Тэрэ хадаа филармониин арадай инструментнүүдэй оркестрэй, мүн хоорой үндэһэ һуури дээрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ бии болгогдоһон түүхэтэй.

Тэрэ сагһаа хойшо тэбхэр 30 жэл үнгэрхэнь, гушадахи нажар угтагдахань. Теэд ансамблиимнай ойн баяр СССР-эй 50 жэлэй гайхамшагта һайндэртэй тудахань гэжэ һанахада, бидэнэрэй сэдьхэлдэ бүри ехэ баяр түрүүлнэ.

Ансамбль бии болоһон сагһаа хойшо үндэһэн буряад искусстваа арад зондо харуулха, тайлбарилан ойлгуулха, нэбтэрүүлхэ талаар нилээдгүй ехэ ажал хэһэн. Гэхэ зуура урданайшье, мүнөө үеынхье дуу, хүгжэм, хатарай эгээл эрхим дээжэтэй түрэл Буряад республикынгаа болон бусад нютагуудай арад түмэнние ансамблиин коллектив танилсуулна.

Олон тоото, элдэб үндэһэ яһатанай амгалан тайбанаар ажаһуудаг Эхэ оронойнгоо бүхы заха хизаарнуудаар ябажа, «Байгал» ансамблиин артистнар оюун бэлигээ харуулдаг. Аха дүү Украина, Белорусси, Грузи, Армени, Эстони, Латви болон бусад республика, область, хазаарнуудай, мүн хүршэ Монгол ороной ажалшадта айлшалжа, бүжэг наадаяа харуулжа ябахадаа, хани халуунаар угтагдадаг гээшэ.

1959 ондо Москва хотодо болоһон Буряадай искусство болон литературын хоёрдохи декадада республикынгаа соёлой бусад гуламтануудтай адли «Байгал» ансамбль хабаадалсаһан юм. Декадын үедэ ансамбль Кремлиин театр соо, Чайковскиин нэрэмжэтэ концертын зал соо, Союзуудай байшангай Колонно залда, мүн Москва шадарай городуудта ехэ амжалтатайгаар наадаяа харуулжа, һайшаал магтаалда хүртэжэ ерэһэн. Октябриин хубисхалай үлгы — Ленинград хотын ажалшад «Байгалые» халуун альга ташалгаар угтаа бэлэй.

Байгуулагдаһан сагһаа хойшо «Байгал» ансамбль гурба дахин Монголой Арадай Республикаар ябаһан, МНР-эй Сэлэнгын аймагта үнгэргэгдэһэн монгол-совет залуушуулай хани барисаанай фестивальда хабаадалсаһан байна.

Аха дүү Монгол ороной ажалшадай урда хатар, наада, дуугаа амжалтатайгаар харуулһандаа, Монголой Арадай Республикын засаг түрын үмэнэһөө Хүндэлэлэй грамота болон «Найрамдал» гэһэн медальда хүртөөһэн.

Концертынгээ программа һайжаруулхын, удха түгэлдэр, баян бояогохын тула жэлһээ жэлдэ горитойхон хүдэлмэри ябуулагдадаг гээшэ. Буряадай мэдээжэ композиторнууд: РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагшад Бау Ямпилов, Дандар Аюшеев, Жигжит Батуев, тэрэшэлэн залуу хүгжэмшэд Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Чингис Павлов, Сергей Манжигеев болон бусад ансамблиин программа һонирхолтой болгохо талаар ехэ туһа хүргэдэг. Мүн оронойимнай суута композиторнууд В. Мураделиин, В. Соловьев-Седойн, С. Туликовай, А. Пахмутовагай, И. Дунаевскиин болон бусадай зохёолнууд ансамблиин программада ходол оруулагдажа байдаг.

Гэхэтэй хамта, ансамблиин программада хатар наадан горитой һуури эзэлдэг. Тэрэнэй репертуар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээдгүй хубилаа. Артистнууд үндэһэн буряад хатарнуудһаа гадна, СССР-эй мүн социалис оронуудай арадуудай хатар наада гүйсэдхэдэг болоо.

СССР-эй арадай артист, Ленинэй шангай лауреат Игорь Моисеев, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагшад М. Арсеньев, М. Годенко, бэлигтэй балетмейстернүүд А. Батубаева, Е. Есаулова болон бусад мэргэжэлтэд элдэб хатарнуудые найруулан табиха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһан, нилээдгүй туһалһан байна.

«Байгал» ансамбльда удаан саг соо хүдэлһэн артистнууд олон. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй арадай артист Бадма Балдаков, РСФСР-эй габьяата артистнууд Татьяна Гергесова, Цырен Хоборков, үшөөшье олон аха нүхэднай ансамбльдашье хүдэлһэн, Буряад ороной соёлой хүгжэлтэдэ ехэ үүргэ бэелүүлһэн aaб даа.

«Байгал» ансамблиин дундаһаа бэлигтэй дуушад, хатаршад, хүгжэмшэд урган гарана. РСФСР-эй габьяата артистнууд Чимита Шанюшкина, Баир Егоров, Буряадай АССР-эй арадай артист Оюуна Тумурова, габьяата артистнууд Клавдия Шулунова, Василиса Гергенова, Эрнест Матоваров, Капитон Халбаев гэгшэд магтаалтай һайнаар ажаллажа ябадаг.

Ансамблиин коллектив гол түлэб залуушуулһаа бүридэнхэй. Свердловск, Новосибирск хотонуудай консерватори, Улаан-Үдын хореографиин ба хүгжэмэй училищинуудые дүүргэһэн олон басагад, хүбүүд манда хүдэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа хатаршад Люда Иванова, Михаил Дашиев, Сэсэг Рабсалова, дуушан Владимир Шагжиев гэгшэдые һайн талаһаань тэмдэглэмээр.

Бүхэсоюзна уран һайханай [...] шалта харалгануудта дуу, [...] «Байгал» ансамбль эдэбхитэйгэ[...] баададаг юм. Нёдондо жэл Ленин[...] та үнгэргэгдэһэн «Сагаан һу[...] гэжэ заншалта харалгада хаба[...] даа, амжалтатай ябажа ерэ[...] Агуу багша В. И. Ленинэй ойн [...] та зорюулагдаһан конкурсын лау[...] дай нэрэ зэргэдэ хүртэһэндөө [...] һан, омогорхоһон байнабди.

Байгша оной май һарын 28–[...] нэй үдэрнүүдтэ республика[...] ниислэл Улаан-Үдын ажалшад[...] самбль концерт харуулаа. Опер[...] ледэй театр соо хоёр үдэшэ зон [...] тахысаа суглараһан байна. Энэ [...] жэшээ дээрэһээ хэлэхэдэ, дуу [...] рай «Байгал» ансамбль арад зо[...] хүндэтэй коллектив болонхой [...] aaб даа.

Ансамблиингаа байгуула[...] 30 жэлэй ойе имэнүүд амжал[...] угтахамнай гээшэ. Теэд саашан[...] раа түсэб, зорилгонуудтаа [...] суулбал, имэ байна. Нэгэдэ[...] июль һарын эхеэр үнгэргэгдэхэ[...] һан зунай һайндэртэ концерт [...] ёһотойбди. Тэрээндэ хабаадал[...] оронойимнай мэдээжэ артист[...] уригданхай юм. Хоёрдохёор, СС[...] болон БурАССР-эй 50 жэлэй [...] баярта зорюулагдаһан конц[...] шэнэ программа июль һар[...] эхилжэ бэлдэхэнь. Гурбада[...] СССР-эй байгуулагдаһаар 50 [...] ойдо зорюулагдаһан Россин [...] цинн арадуудай искусствын [...] вальда намартаа хабаадахабди.

Гушадахи нажарайимнай [...] түсэб ехэшье һаа, бултыемнай [...] амжалтада уряална гэжэ тэмдэ[...] байнаб.

Б. ЦЫРЕНДАШИ[...]
Буряадай гүрэнэй филар[...] ниин уран һайханай хүтэлбэ[...] лэгш[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ансамблиин артистнууд «Залуушуулай хатар» гэһэн наада гүйсэдхэжэ байна.

ЦЫРЕНДУЛМА ДОНДОГОЙ

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

АЛИН БЭ?

Хангал сэсэгүүдэйнгээ анхилаае сасаһаар,
Хабар дахяад нютагтам ерэһэн аад,
Хадын оройн хүхэрһэн модондо
Ханхинаса донгодохо хүхынь алин бэ?
Харахан зүрхэндэм нойрсоһон дурые
Халиса дэбэргэн үзэгдэһэн лэ аад,
Хажуудам зогсоод харажал байхаар
Ханилсан гансымни нюдэн алин бэ?
Ургы сэсэгтэй хибэсээ дэлгээһээр,
Урихан хабар нютагтам ерэһэн аад,
Уулын оройн хүхэрһэн модондо
Уранаар донгодохо хүхынь алин бэ?
Улаанхан зүрхэндэм нойрсонги дурые
Ульһа татуулан дэбэргэһэн лэ аад,
Урдамни зогсоод харажал байхаар
Ушарсан гансымнн нюдэн алин бэ?
Сэсэрлиг һайхан тэрлигээ хэдэрэн,
Сэлгеэн хабар нютагтам ерэһэн аад,
Сэрбэгэр нарһанай оройдо һуугаад,
Сэнгүүгээр донгодохо хүхынь алин бэ?
Сэдьхэлэймни оёорто нойрсонги дурые
Сэлмээн бадарган үзэгдэһэн лэ аад,
Сэхэл урдаһаам шэртэжэл байхаар
Сэлюурсэн гансымни нюдэн алин бэ?

ШИНИИ ДҮРЭ

«Хаража ябаарай мартангүй намай..,»
Хахасахадаа дүрээ бэлэглээ һэнши.
Харажал ябадагби, мартанагүйб шамай;
Хаража дүрыеш ханадаггүйб бишин.
Зураһаа шэртэһэн дүрэһөөш үлүүгээр
Зүрхэндэм амиды дүрэшни шэнгэнхэй.
Зүүдэндэм үзэгдэн, һанааем хүлгүүлээш.
Зурагаараа бэшэ, амиды шэгээрээ!

ЯАЛАЙБИБ?...

Намар бэшэ, хабар байхада,
Намаа сэсэгэй зүлгэлиг байхада,
Наранай туяагай хурсахан байхада,
Наһанайм замай эхиндээ байхада —
Золгохоо шамтай яалайбиб?
Сагай ябасын удаахан байхада,
Сахилза ногооной хүхэхэн байхада,
Сахилгаан галһаа жэгшээгүй байхадаа
Сад хонходол энеэдэг байхадаа —
Золгохоо шамтай яалайбиб?

ЖҮТӨӨРХЭНЭМ

Ханын хажуугаар зогсоһон бэреэдые
Харасашни шэрбэнэ ёһотой — жүтөөрхэнэм.
Хорёод жэлдэ ханилһан гансадашни
Хоро һанаашьегүй һаа...жүтөөрхэнэм...
Ханилсан гансаяа эльбэһэн мэтээр,
Ханданал хаш машинадаа — жүтөөрхэнэм.
Хамаг юумэнһээ шамда жүтөөрхэнэм...
Харин тимээр намда жүтөөрхэһэйш!..

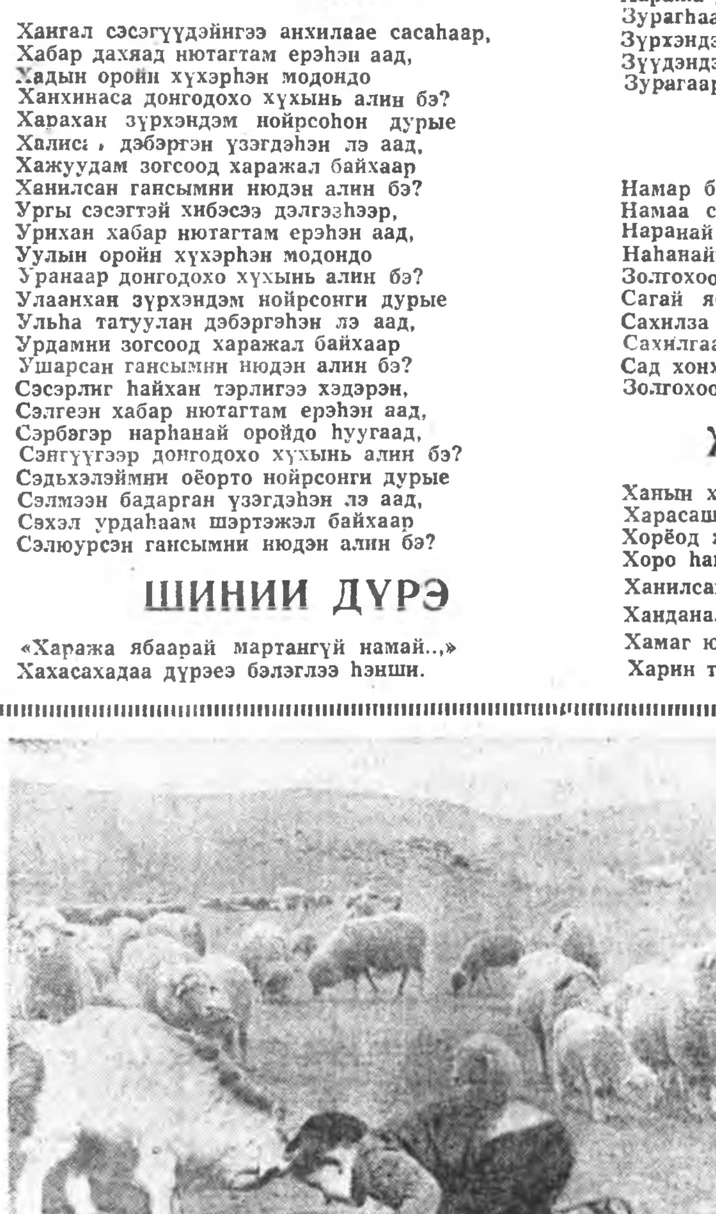

Тэхэ бабана түүхэһээ
Тэб харайжа ерээд,
Талын буряад хүбүүнтэй
Тархяараа мүргэлдэн
байна гү?

ТААБАРИНУУД

Таг дээрэ табюухай,
Табан хургаар бажуухай.
(Хурууд).
Үргэгүй ямаан
Үбһэ эдижэ бараба.
(Үбһэнэй гохо).
Орон гаран баабайтай,
Олон мянган хүбүүтэй.
(Таряа нюдэхэ)
Гэнэн горхон гэдэргээ урдаба.
(Гэзэгэ).
Үмхэхэ аматай,
Залгиха хоолойгүй.
(Аса)

Урагша хойшоо унаашан,
Үһа саһа хаяашан,
Уураг тархи эдеэшэн.
(Һэеы хэхэ).
Дун галжан дундаа нүхэтэй,
Дугар-Дамба хажуудаа
нүхэтэй.
(Тээрмэ).
Хэбтэхэдээ туулайһаа набтар,
Бодоходоо мориһоо үндэр.
(Дугаа).
Худа ерэбэ, хурьга алаба.
Худа шүдэгүй, хурьган яһагүй.
(Һая гараһан үхибүүн).

Дэгдэхэй дээһэн ооһортой.
(Модон һуулга).
Үймөөн соо үлхэнсэг баатар.
(Шанага).
Тарбагар азарга
Талын адуу хуряаба.
(Тармуур)
Уран дарханай хуурайн
үртэһэн,
Уулада ургаһан ногооной
үртэһэн,
Уһанда урдаһан шулуунай
үртэһэн,
Уран һамганай хайшын
үртэһэн.
(Хэтэ сахюур).

Шог

ЭНЕЭДЭН ГҮ, АЛИ...

Хүн энеэхэдээ, би юундэ энеэнэ гээшэбиб гэжэ бодолгото болодоггүй ха юм. Юундэб гэхэдэ, энеэдэмнай энеэдэн лэ ха юм.

Нүхэрэйнгөө тантай уулзаад:

— Энеэлдэхэмнай гү?—гэжэ гэнтэ дурадхаа һаань, урдаһаань хараад:

— Ши яагаабши?—гэхэт.— Миин байтараа энеэхэ гэжэ яадаг юм?..

Үнэхөөрөөшье, энеэдэн гээшэ нэгэ талаараа энеэдэн, нүгөө талаараа ханяадан гэлсэхэ. Жэшээлбэл, нэгэтэ би костюмаа химиин аргаар сэбэрлэдэг газарта абаашажа үгөөд, болзоройнь хүсэхэдэ ерэжэ, тэрэнээ абаха гэхэдэм... гансахан пиджагыем асаржа үгэбэ гээшэ. Нэгэ бага хүлеэн татаад:

— Үмдэниинь хаанаб?—гэжэ һурабаб. Тэндэ хүдэлдэг эхэнэр урдаһаамни хаража-хаража нигэжэ хэлэбэл даа:

— Арилгаһаар байтарнай, гансал пиджагтнай үлэшоо.

Харин тиигэжэ хэлэхэдэнь, намда—ханяадан, зондо энеэдэн болоо һааб даа.

Баһа тиихэдэ ханяадагүй энеэдэн байдаг ха юм. Хайшааб гэжэ гү?

Нэгэтэ хоёр хүйхэр уулзаад, нэгэниинь нүгөөдэдөө хэлэбэ гэнэ:

— Минийшни һамган аргагүй уран даа. Һаяшаг хуушан платияа хайшалаад, намдаа шэнэ галстук оёод үгэжэрхёо. Энэ харыш.

Нүгөөдэнь галстугыень хаража, һэмэдшье гэнгүйгөөр нигэжэ хэлэбэ ха:

— Һэ! Минийш һамган үшөө бэрхэ гээшэ aaб даа. Үсэгэлдэр минии хуушан галстук хангилаад, өөртөө шэнэ плати оёод үмдэжэрхинэ һэн...

Баһа нэгэтэ намарай арюухан сагта нэгэ наһажаал һамган һархяаг суглуулжа ябатараа, лесник үбгэнтэй уулзашаба. Тэрэнь суглуулһан һархяагуудыень хараад, ухаа алдан хэлэбэ:

— Энэ һархяагуудаа хаяыт саашань. Булта хоротой һархяагууд лэ.

— Би эдээнние эдихэеэ суглуулаа бэшэб даа. Хаяхагүйб,—гэжэ хүгшэн хашалгүйгөөр харюусаба.

— Юундэ суглуулаа хүмта?—гэжэ лесник гайхаба юм aaб даа.

— Би наймаалхаяа суглуулааб,—гэжэ хүгшэн харюусаад, һархяагаа саашань түүжэ эхилбэ. Энеэдэтэй ушар аабза? Харич тэрэ хүгшэнэй наймаалһан һархяаг худалдажа абаһан хүндэ—ханяадан aaб да.

А. ДОНДУКОВ,
артист.

„...ТҮРЭ... ЭРИД ШУУД ХОРИХО!“

Мэндэ амар, хүндэтэ нүхэд!

Зунай һайхан сагай ерэхэдэл Будамшуумнай аяншалгадаа гараба гэжэ бү һанаарайгты. Ехэ сүлөөгүй байһан аад, һаянай дурамбайгаа сэбэрлэжэ, үдэн гүүрһаяа үзүүрлэбэ, үргэбшөө бэлдэбэ, машинаяа заһаба гээшэб. Ямар һаатал болооб гэжэ асуухалаа болохот. Сэхынь хэлэһүү—хүбүүтэй болооб!... Зүтөөр нэрэ үгэжэ ядаад байнаб. Һамган хатамни (Дангина абгай гэжэ нэрэтэй һэн гүб лаа) зузаан гэгшын дэбтэрээр дүүрэн нэрэнүүдые бэшэнхэй, дуратайгаа шэлэхыем баалана. Һониншье, һайханшье нэрэнүүд тэрээн соонь бии. Теэд уг гарбалаймни нэрэнүүдэй маягта хүрэжэ үгэнэгүй. Ядахадаа баглаад, хүлеэгээд үзэхэ гэжэ шиидэбэб. Нэрэшьегүйгөөр томо боложо байг лэ даа саашаа. Таанад, нүхэдни, туһалжаш магад ха юмта. Гургалдайн гурбан сэсэн, Алхыч Балта, Данхар Галдан Далюу Рабдан хоёр, Алсагар Мархай, Мархайн аша Тархай... Ямархан гоё нэрэтэй, ямархан бэрхэ хүнүүд байгаа гээшэб! Эдээн шэнгеэр хүбүүм суутай хүн болохо гү, али үгы гү—бү мэдэ. Һургажал үзэхэ юм бэзэб. Түрүүшын үедэ унтахаһаа бэшые мэдэдэггүй хадань залхуу болохоо һанаа юм байна гэжэ айдаг һэм. Уг соомнай тиимэ хүн үгы һэмнай даа. Нагасатаниинь лэ унтаана зон байгаа гээшэ гэжэ һэмээхэн шэбшэжэ байтарни бархирдаг, энеэдэг болоо, зарим һүни намайгаа үнтүуланшьегүй хононо. Хоолойнь хонгёо. бүдүүн гээшэ гайхалтай. Заримдаа дуушан болохогүй юм аа гү гэжэ һананаб. Тэрэнэй хажуугаар энеэдэ гаргахадаа бэрхэ, тэршээ, минии байхаяа мэдэдэггүй. Тархайдаа адли һууха, амархые мартанхай хүн болохо ха гэлсээдшье абанабди. Угаа залгуулжа, хурдан ухаатай, хурса хэлэтэй, уужам сэдьхэлтэй, һонор, дутагдал хараа һаа эбсэдэггүй, амжалтын дайралдаа һаа орхидоггүй, зондо хүндэтэй—нимэл хүн болоһой гэжэ, сэхынь хэлэхэдэ, һанагдана гээшэ. Минии шуһанай таһарлаһан хадаа һулагүй һолооботой байха бэшэ ха гү.

Хүбүүтэй болоходоо хүхиһэнш гээшэм аргагүй. Хүндэтэ Дангина абгайетнай гар дээрээ үргөөгүйхэн лэ ябагдана. Имагтал энэ басага анхан золгогшом талаан хубиимни жаргал байшоо юм.

Хабарай нэгэ үдэшэ, колхозой клубай хажууханда танилсаа һэмди. Инаг дурамнай гал дүлөөр бадаржа, бэе бэеэ сэсэг мэтэ һайханаар харадаг болоходоо гэрлээ бэлэйбди. Энэ харюусалгатай алхам хэхэдэмнай туһалһан, байлсаһан нүхэдөө, түрымнай бүтээлсэһэн хүн зоноо хододоо һанажа, тэдэнэй найдалда хүрэхые хододоо оролдожо ябадагбди. Илангаяа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үнэмшэлгые гүйсэдкомойнь түрүүлэгшын бидэндэ үгэһые мартадаггүйб. Тэрэ хүн гоё һайхан үгэ хэлээ һэн, шампанскаар хүндэлөө һэн, хоюулайемнай тэбэрижэ таалаад: «Совет гүрэнэйнгөө ёһотой тулгань бологты, хүнэй хорхойтомоор эбтэй ажаһуугты, хоймороороо дүүрэн үхибүүдтэй болооройгты»,— гэжэ юрөөгөө һэн. Энэ хүн тухай юундэ имэ дэлгэрэнгыгээр хэлэнэбиб гэхэдэ, минии «Буряад үнэн» газетэдэ хүдэлдэг боложо, город ерээшье һаа, хүбүүтэй болоһыем дуулаад амаршалгын бэшэг эльгээгээ ха юм!

Гэхэтэй хамта, энэ баяр асарһан бэшэгтэй хамта сэдьхэлдэм түгшүүрил түрүүлһэн, дүрым гутааһан, гайхахын ехээр гайхуулһан хэдэн бэшэгүүдые Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй сомоной, Захата, Охор-Шэбэр, Харьяата, Нуга, Жэмһэг һууринуудай хэдэн залуу хүбүүд басагадһаа абааб. «Айл бүлэ болохо, түрэ хэхэ гуримай сомсоведэй шиидхэбэреэр хоригдоһон дээрэһээ бидэ заяа хубияа ниилүүлжэ шадаадүйбди...», «Дуратай хүбүүнэйнгээ сэрэгэй албанда ошохын урда түрэеэ хэхэ гэһэмнэй сомсовет хорёо...», «Һамга абаха гэжэ байһан басагамни ямар мунхаг заншалтай нютаг гээшэб гээд Жэмһэгымни ерэжэ үгэнэгүй...» гэхэ мэтэ үнэншэхын аргагүй юумэ уншахадаа хоёр шодоөрөө хараха, хоёр шэхээрээ шагнаха гэжэ шиидээд, һаяхан Түнхэн ошожо ерээб.

Жэмһэгэй үйлсэдэ автобусһоо бууxадамни дүтын нэгэ телеграфна столбдо эгээл имэ соносхол хадаатай байба гээшэ:

«Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Жэмһэгэй сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэри. 1972 оной апрелиин 26. Саянай совхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй эхилһэнтэй дашарамдуулан, Жэмһэгэй сомсоведэй гүйсэдком нигэжэ тогтообо: 1. Хэдэн хоног, үдэрөөр хүн зоной ажалһаа һаатаха байһан дээрэһээ Жэмһэгэй сомсоведэй газар дээрэ архи, түрэ найр, элдэб үдэшэлгэ эрид шууд хорихо. 2. Сомсоведэй тусгаар шиидхэбэрнгүйгөөр энэ тогтоолые эбдэһэн хүнүүдтэ уголовно зэмэ хүрэтэр шанга хэмжээн абтаха. 3. Совхозой отделениинүүдэй эрхилэгшэд тус тогтоолтой хүдэлмэришэдөө танилсуулха ёһотой. Ажалшадай депутадуудай Жэмһэгэй сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Г. Сыренов. Гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь С. Хальбеева». Тамга...

Түбхын түрүүн А. П. Чеховэй унтер Пришибеев һанаандам ороодхёо. Тэрэ хүн өөрынгөө дураар элдэб хатуу хэһээлтэнүүдые, хүниие гасаһан дүрмүүдые зохёодог һэн aaб даа. Теэд тэрэмнай хаанта засагай үеын, түбһэн лэ мунхагай зоргоороо аашалдаг сагай хүн бэлэй. Харин мүнөө үедэ, тэрэ мүртөө совет засагай түлөөлэгшэнэрэй зүгһөө имэ мунхаг аашын гаргагдаһан байхада гайхааб. Хүн бүхэнэй эрхэ бүхэниие совет хуулиин үндэһөөр хамгаалха ёһотой аад, Жэмһэгэй сомсоведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь Гонгор Мункоевич Сыренов) еһо заншалдамнай туд харша шиидхэбэри абахадаа гол түлэб тэрэнээ архиншадай урдаһаа зорюулаа гээшэ aaб даа. Теэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ тогтоолоор амжалта туйлаха гээшэмнай үнөөхи унтер Пришибеевэй өөрынгөө дүримые ажабайдалда нэбтэрүүлжэ ядаад үеын үедэ хүнэй наадан бологшодо адли ха юм. Харгты, тогтоол соо хэлэгдэгшэ тэрээхэн үедэ 11 шэнэ айл Жэмһэгтэ нэмээ, тэдээндэ сомсовет өөһэдөө (айл болохые хориһон аад) үнэмшэлгэ үгөө, гүйсэдкомой зарим гэшүүд түрэдэнышье байгаа ха. 5 хүн «арбан табан сүүдхэдэ» һуугаа, нүхэдэй нэгэ сүүд, ниитын дүрбэн суглаан болоо. Тэдээн дээрэ архиншад лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Үшөө олон хүн милициин зүгһөө хэһээлтэдэ хүртөө, яла түлөө... Ниитын журам һайжаруулха хэрэгтэ сомсоведэй апрелиин 26-най шиидхэбэри оройдоошье нүлөөлөөгүйл. Энээниие мэдэжэ байгаад нэрын хухалһан шиидхэбэриеэ болигоһон тусхай тогтоол гүйсэдкомой мүнөө болотор абаагүйнь бүришье гайхалтайл!

...Совет хуули мэдэхэгүй, сэхынь хэлэхэдэ, мүнөө үе сагай эрилтын, хүн зоной болбосоролой хэмжээнһээ нилээд гээгдэнги хүдэлмэрилэгшэдтэй сомсоведэй газар дээрэ һамга абаагүймни ямар ехэ талаан байгаа гээшэб гэжэ би Түнхэндэ ябахадаа һанааб.

Хүбүүтэй болоһоорни намда амаршалгын бэшэг эльгээгшэ сомсоведэй түрүүлэгшэ ондоохон хүн байгаа даа. Тиимэл нүхэд засаг түрымнай зургаануудта хүдэлхэ ёһотой гэжэ һанагдаа. Будамшуугайтнай хүбүүнэй — (Тархайн ашын) томо болоходонь үе сагайнгаа шэнжэтэй ябахын түлөө оролдохо юм гэжэ заахаб.

Тиимэ заабари Жэмһэгэй сомсоведэй гүйсэдкомой гэшүүдэй мүнөөшье абаа һаань, орой бэшэл гээшэ ха.

ПРАВДА-БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...] дэлмэриин минута бүхэн [...] тэй» — гэһэн түрүү [...] «Мүрысөө үүсхэһэн ажа[...] — А. Рыжковой статья. «[...] ной тарялангуудта» — [...] борко. ТАСС-ай һүүлшын [...] нинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «[...] радаа байбал гээгдэхэш[...] С. Бухаевай статья. «Аж[...] мэргэжэлтэд шалгалта бар[...] — Л. Левченкын статья. [...] дакцида ерэһэн бэшэгүүд. Т[...] орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «[...] ра хубаарилха, тэрэниие бү[...] хэлдэ абаха ёһо дүримүүд [...] хай» — Н. Новиковой ста[...] АПН-эй материалнууд. Х[...] саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...] ботын хуудаһан.

ЭНХИР ЭКРАН

«НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ[...]
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА[...]
11.30 — «Золотой теле[...] гэһэн уран һайханай филь[...] нэгэдэхи серинь харуулагд[...]
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА[...]
13.10 — «Пионернүүд ал[...] на» гэһэн һурагшадта зорюу[...] лаһан дамжуулга. 13.40 [...] «Здоровье» гэһэн научно-по[...] лярна программа. 14.10—[...] наулай телевидениин прогр[...] ма.
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА[...]
15.00—«Книжка с кар[...] камн» гэһэн киноочерк.
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА[...]
15.10—«Саппоро хотын [...] тан медальнууд» гэһэн до[...] ментальна телевизионно фил[...] 16.10—«Бэдэрэлгэ» гэһэн [...] леальманах. 16.55 «Всего [...] недели» гэһэн фильмын [...] дэхи серинь харуулагдаха.

Редакторай орлогшо
С. С. ЦЫРЕНДОРЖИЕ[...]

Манай адрес, телефонуу[...]

г. УЛАН УДЭ, ул. Лен[...] 35. Телефоны: редактора [...] 54-54, приемная — 54-93, [...] редактора — 68-08, зам. ре[...] тора — 62-62, ответ. секрет[...] — 50-52, зам. ответ. секрет[...] — 36-76, отделы: партийн[...] жизни — 60-91, сельского [...] зяйства — 64-36, 63-86, про[...] ганды и агитации — 56-23, [...] мышленности и строитель[...] — 61-35, советского строите[...] ства и быта — 69-58, культу[...] и школ — 60-21, писем и [...] селькоров — 67-81, информа[...] — 34-05, общественная при[...] ная — 56-62, машинное бюро [...] 57-63, фотолаборатория [...] 33-61.

Н-03579. Заказ № 128[...]